

Valstybinio audito ataskaita

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOJE ORGANIZAVIMAS

2017 m. gruodžio 5 d. Nr. VA-2017-P-900-2-22

TURINYS

<u>PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>4</u>
<u>IŽANGA</u>	<u>7</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>8</u>
<u>1. 2016 metais krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema funkcionavo su trūkumais</u>	<u>8</u>
1.1. Buvo atliekami ne visi veiksmai, užtikrinantys racionalų lėšų panaudojimą	9
1.2. Nėra renkama informacija apie patiriamas viešųjų pirkimų administracines sąnaudas	11
1.3. Perkančiosioms organizacijoms nebuvo sudarytos visos sąlygos tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus	13
1.4. Neužtikrinama tinkama viešųjų pirkimų sistemos stebėseną	15
<u>2. Įgyvendinamos įsigijimų srities pervarkos prisideda prie sistemos efektyvumo didinimo, tačiau nepašalina visų sistemos trūkumų</u>	<u>17</u>
2.1. Priemonių planas, skirtas tobulinti pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemą, prisideda prie efektyvumo didinimo, tačiau neapima visų problemų	17
2.2. Patvirtintas priemonių planas, skirtas centralizuoti krašto apsaugos sistemos įsigijimus, prisideda prie jos efektyvumo	18
<u>REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS</u>	<u>23</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>24</u>
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	24
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	25
3 priedas. Audito metu vertintų pirkimų sąrašas	29
4 priedas. Klausimynas krašto apsaugos perkančiosioms organizacijoms apie viešųjų pirkimų specialistus	32
5 priedas. Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. planas	35
6 priedas. Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, planas	39
7 priedas. Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti personalo dalies planas	41
8 priedas. Darbo grupės Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti personalo dalies planas	43

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI

72 17 tūkst. 724 mln. Eur 2

perkančiosios
organizacijos
veikė krašto
apsaugos
sistemoje
2016 m.

viešųjų pirkimų
įvykdė krašto
apsaugos
sistemos
perkančiosios
organizacijos
2016 m.

krašto apsaugos sistemos
viešųjų pirkimų vertė
2016 m.

viešųjų pirkimų
pertvarkos
vyksta krašto
apsaugos
sistemoje
2017 m.

~380

Darbuotojų dirbo su viešaisiais pirkimais
krašto apsaugos sistemoje 2016 m.

47 proc.

Perkančiosiose organizacijose pirkimus
vykdantiems darbuotojams viešųjų
pirkimų vykdymas nėra pagrindinė
funkcija

~2,7 mln. Eur

Krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistemos
administravimo sąnaudos be pirkimų
planavimo ir sutarties vykdymo etapų bei
neįvertinus visų komisijų narių skaičiaus

Nuo 2012 m.

Tikslai, uždaviniai, veiklos efektyvumo
rodikliai nebuvo peržiūrėti, atnaujinti,
matuojami

SANTRAUKA

Audito svarba

Atsižvelgiant į šiandieninę geopolitinę Lietuvos situaciją, viena svarbiausių valstybės saugumo sąlygų yra krašto apsaugos sistemos stiprinimas. Kiekvienais metais didėjantis finansavimas ir siekis skirti 2 proc. šalies BVP, kad būtų pasiektas NATO šalių narių prisiimtas įsipareigojimas, yra svarbus valstybės tikslas.

Krašto apsaugos sistemos finansavimas nuo 2014 m. padidėjo 79 proc. ir 2016 m. siekė 574,6 mln. Eur. Gražinus privalomąją karo tarnybą, bendras visos krašto apsaugos sistemos personalo skaičius nuo beveik 16 tūkst. 2014 m. padidėjo iki daugiau kaip 19 tūkst. 2016 m. Nuo 2015 m. šios sistemos biudžetas yra subalansuotas pagal NATO reikalavimus dėl išlaidų sričių proporcijų pasiskirstymo, todėl didinami Lietuvos kariniai pajėgumai lėmė ir didėjantį finansavimą. Išlaidos ilgalaikiam turtui įsigyti, prekių ir paslaugų naudojimui 2016 m. sudarė apie 64 proc. visų sistemos išlaidų, todėl didelė dalis jų patiriama vykdant viešųjų pirkimų sutartis.

Aktyviai dalyvaujant ir organizuojant tarptautines pratybas, kartu su sąjungininkais dalyvaujant tarptautinėse misijose ir siekiant užsitarnauti patikimo partnerio vardą yra būtina, kad krašto apsaugos sistemai skirtos lėšos būtų panaudojamos racionaliai, įsigyjama patikimų ir būtinų tikslams pasiekti prekių, paslaugų ir darbų.

Didėjantis finansavimas ir auganti pirkimų apimtis reikalauja didesnės kontrolės ir priežiūros, siekiant išvengti neefektyvaus lėšų panaudojimo, todėl buvo nuspręsta įvertinti krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema veikia efektyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar viešieji pirkimai yra orientuoti į efektyvų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimą;
- ar sudaromos sąlygos perkančiosioms organizacijoms tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus;
- ar išnaudojama galimybė centralizuotai / konsoliduotai vykdyti viešuosius pirkimus.

Audito subjektu pasirinkta Krašto apsaugos ministerija, kuri yra atsakinga už viešųjų pirkimų krašto apsaugos sistemoje organizavimą ir vykdymą.

Audituojamas laikotarpis 2016–2017 m. III ketv. Šis laikotarpis pasirinktas atsižvelgus į 2016 m. pradėtą krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistemos pertvarką. Siekdami išsamaus vertinimo, tam tikrais atvejais analizavome ir ankstesnių laikotarpių duomenis.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Pagrindiniai audito rezultatai

2016 m. nebuvo atliekami visi veiksmai, užtikrinantys racionalų lėšų panaudojimą

Krašto apsaugos sistemoje perkančiosios organizacijos ne visų pirkimų planavimo metu nusistatydavo rinkos kainas atitinkančias planuojamas pirkimų vertes, vykdydamos pirkimus nepagrįstai priimdavo sprendimus padidinti numatytą planuojamą viešojo pirkimo vertę, pasitaikė atvejų, kai sudarytų sutarčių vertė viršijo vidutinės rinkos kainas. Krašto apsaugos ministerija 2017 m. identifikavo šiuos trūkumus ir ėmėsi priemonių jiems pašalinti – numatė papildomas kontrolės priemones šioms rizikoms valdyti. Siekiant, kad patvirtintos priemonės būtų tinkamai įgyvendinamos, būtina skirti vadovybės dėmesį, užtikrinant vidaus kontrolės veikimą.

Nėra renkama informacija apie patiriamas viešųjų pirkimų administracines sąnaudas

Krašto apsaugos ministerija neturi informacijos nei apie viešojo pirkimo iniciavimui, nei apie pirkimo sutarties vykdymui patiriamas sąnaudas. Audito metu apskaičiuotos tik viešųjų pirkimų vykdymui patiriamos sąnaudos. Informacija apie šias sąnaudas yra neišsami, nes ministerija neturi informacijos apie visus darbuotojus dalyvavusius viešųjų pirkimų komisijose. Tokie duomenys yra svarbūs atliekant viešųjų pirkimų sistemos stebėseną bei priimant pagrįstus sprendimus dėl sistemos tobulinimo, naujų kontrolės priemonių įdiegimo ir pan.

2016 m. perkančiosioms organizacijoms nebuvo sudarytos visos sąlygos tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus

Ne visos krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos vertina, kad viešųjų pirkimų specialistų skaičius jose yra pakankamas, teigia, kad neatliekamas jų kompetencijos vertinimas, ne visų perkančiųjų organizacijų specialistai 2016 m. dalyvavo viešųjų pirkimų mokymuose. Dalį viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo funkcijų vykdė specialistai, kuriems tai nėra pagrindinė funkcija, o tai didina riziką dėl netinkamai vykdomų pirkimų. Krašto apsaugos ministerija 2017 m. ėmėsi priemonių spręsti problemas, susijusias su sąlygomis tinkamai vykdyti pirkimus, bet nėra sukurtas mechanizmas kaupti ir analizuoti informaciją apie visus darbuotojus, dalyvaujančius viešųjų pirkimų planavimo ir vykdymo procesuose, atitinkamai nėra išspręstas šių specialistų kompetencijos vertinimo klausimas.

Neužtikrinama tinkama viešųjų pirkimų sistemos stebėseną

Nustatyti viešųjų pirkimų sistemos tikslai, uždaviniai, veiklos efektyvumo rodikliai yra viena būtiniausių sąlygų siekiant tinkamai vertinti viešųjų pirkimų veiklą. Krašto apsaugos sistemos tikslai, uždaviniai ir veiklos efektyvumo rodikliai buvo patvirtinti 2012 m. Papildomai atliekamas viešųjų pirkimų duomenų valdymas, sukurta duomenų rinkimo, kontrolės vertinimo sistema, tačiau po patvirtinimo nei viešųjų pirkimų sistemos tikslai, nei uždaviniai, nei veiklos efektyvumo rodikliai nebuvo peržiūrėti, neatliekama sisteminė veiklos efektyvumo rodiklių analizė. Dėl šių priežasčių neįmanoma priimti pagrįstų sprendimų dėl sistemos tobulinimo, negalima įvertinti jos veiksmingumo ir efektyvumo, atlikti lyginamųjų analizių, įžvelgti tam tikras tendencijas, kurios būtinos toliau tobulinant viešųjų pirkimų sritį.

Patvirtintas priemonių planas, skirtas centralizuoti krašto apsaugos sistemos įsigijimus, prisideda prie jos efektyvumo

2017-03-24 patvirtintas priemonių, skirtų pertvarkyti krašto apsaugos sistemos įsigijimų sritį, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, planas. Jame numatytos ir šiuo metu įgyvendinamos priemonės prisideda prie viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo didinimo. Tačiau, siekiant užtikrinti tinkamą šios sistemos veikimą ateityje, tikslinga nuolat analizuoti su įsigijimų centralizavimo procesu susijusius rizikos veiksnius.

Išvados

2016 m. krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema funkcionavo su trūkumais. Tų pačių metų pabaigoje Krašto apsaugos ministerijoje sudaryta įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupė pateikė priemones šiems trūkumams spręsti. Atsižvelgiant į tai, patvirtinti esamos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir priemonių, skirtų įsigijimų sričiai pertvarkyti, steigiant centralizuotus pirkimus vykdančią agentūrą, planai, kurie šiuo metu yra įgyvendinami. Jie prisideda prie sistemos efektyvumo gerinimo, tačiau nėra sukurto tinkamo viešųjų pirkimų sistemos stebėsenos mechanizmo (planuose numatytos priemonės neapima visų galimų efektyvumo skatinimo metodų, pvz.: nenumatytas pakankamas viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos mechanizmas, neišspręstas viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių specialistų kompetencijos vertinimo klausimas, nėra numatyta su viešųjų pirkimų centralizavimo procesu susijusių rizikos veiksnių analizė). Taip pat, siekiant, kad pertvarkos metu patvirtintos papildomos kontrolės priemonės, orientuotos į sistemos tobulinimo procesą, tinkamai veiktų, turi būti skiriamas pakankamas vadovybės dėmesys tinkamam vidaus kontrolės veikimui užtikrinti.

Rekomendacijos

Krašto apsaugos ministerijai

1. Siekiant užtikrinti nuolatinį viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo procesą, būtina numatyti tinkamą sistemos efektyvumo stebėsenos mechanizmą, kuris apimtų:

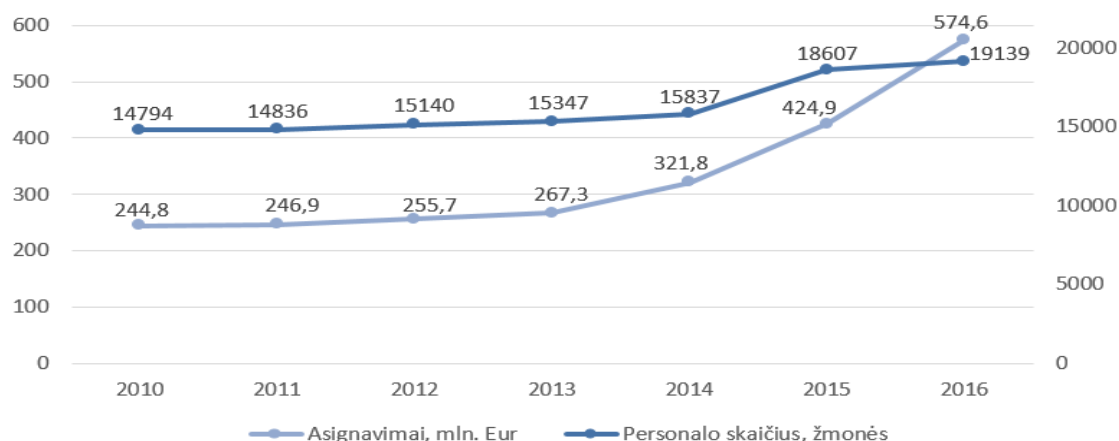
- nustatytų veiklos efektyvumo rodiklių nuolatinę analizę;
- viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių specialistų kompetencijos įvertinimą;
- su viešųjų pirkimų centralizavimo procesu susijusių rizikos veiksnių analizę.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (23 psl.).

IŽANGA

Lietuvoje krašto apsaugos sistema – Lietuvos nacionalinio saugumo sistemos dalis, kurią sudaro valstybės institucijų, kurių paskirtis saugoti ir ginti valstybės suverenitetą, jos teritorijos neliečiamybę ir vientisumą, vykdyti Lietuvos tarptautinius gynybos ir karinio bendradarbiavimo įsipareigojimus, kitas su krašto apsauga susijusias funkcijas, taip pat šių institucijų įsteigtų įmonių ir įstaigų bei krašto apsaugos reikmėms skirtų karinių teritorijų ir kitų infrastruktūros objektų visuma¹.

Per pastaruosius metus (2010–2016 m.) skiriamas finansavimas krašto apsaugos sistemai padidėjo 2,3 karto ir 2016 m. siekė 574,6 mln. Eur, todėl racionalus ir tikslingas lėšų panaudojimas vis svarbesnis. Grafike pateikiama skiriamo finansavimo ir personalo skaičiaus dinamika.

2016 m. krašto apsaugos sistemoje buvo įvykdyti 17 078 pirkimai², kurių vertė sudarė 724 mln. Eur, juos vykdė 72 perkančiosios organizacijos.

Krašto apsaugos ministerija, siekdama tobulinti krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimą, kontrolę ir priežiūrą bei užtikrinti racionalų pirkimams skirtų lėšų panaudojimą, 2016 m. sudarė³ darbo grupę, kuri identifikavo⁴ problemas ir pateikė pasiūlymus dėl sistemos pertvarkymo. Problemas pašalinti nuspręsta dviem etapais: trumpalaikėje perspektyvoje patvirtintas⁵ priemonių, skirtų tobulinti esamą sistemą, planas, o ilgalaikėje perspektyvoje patvirtintas⁶ priemonių, skirtų pertvarkyti sritį, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, planas. Šiuo metu vyksta numatytų patvirtintų planų įgyvendinimo procesas. Planų priemonės turėtų būti įgyvendintos iki 2017 m. pabaigos. Aukščiausioji audito institucija šių planų priemonių įgyvendinimą vertino iki 2017-10-31.

Audito metu vertinome, ar krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema 2016 m. veikė efektyviai ir ar vykdomas viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo procesas užtikrina, kad pertvarka prisidės prie efektyvesnio viešųjų pirkimų sistemos veikimo. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

¹ LR krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, 1998-05-05 Nr. VIII-723 (2016-11-03 įstatymo Nr. XII-2722 redakcija), 2 str. 19 d.

² Sudarytų sutarčių trukmė iki 3 metų.

³ LR krašto apsaugos ministro 2016-09-13 įsakymas Nr. V-852 „Dėl krašto apsaugos sistemos įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupės sudarymo“.

⁴ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolas Nr. 5KV-35.

⁵ LR krašto apsaugos ministro 2016-12-27 įsakymas Nr. V-1192 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. plano patvirtinimo“.

⁶ LR krašto apsaugos ministro 2017-03-24 įsakymas Nr. V-279 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų srčiai pertvarkyti, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, plano patvirtinimo“.

AUDITO REZULTATAI

1. 2016 METAIS KRAŠTO APSAUGOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SISTEMA FUNKCIONAVO SU TRŪKUMAIS

1. Vadovaujantis LR viešųjų pirkimų įstatymu⁷ PO užtikrina, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų, ir turi siekti, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai.
2. Audito metu siekiant nustatyti, ar krašto apsaugos sistemos VŠP sistema veikia efektyviai, buvo vertinama ar:
 - PO, vykdydamos VŠP, užtikrina racionalų lėšų panaudojimą;
 - VŠP sistemos administravimo sąnaudos neviršija sukuriamos naudos;
 - sudaromos sąlygos PO tinkamai vykdyti VŠP;
 - yra sukurtas veikiantis VŠP sistemos efektyvumo vertinimo mechanizmas.
3. Laikėmės nuostatos, kad krašto apsaugos sistemos VŠP sistema veikia efektyviai, kai:
 - PO vykdydamos VŠP užtikrina racionalų lėšų panaudojimą⁸, t. y., įsigytų prekių, paslaugų ar darbų kaina atitinka rinkos kainą⁹;
 - VŠP sistemos administravimo sąnaudos neviršija sukuriamos naudos¹⁰;
 - PO yra sudaromos sąlygos tinkamai vykdyti VŠP, t. y., sukurta veikianti specialistų kompetencijos ir kėlimo sistema bei PO savo išteklius vertina kaip kompetentingus ir pakankamus¹¹;
 - yra sukurtas veikiantis VŠP sistemos efektyvumo vertinimo mechanizmas, t. y., nustatyti VŠP sistemos tikslai, uždaviniai, rodikliai, skirti įvertinti VŠP sistemos veikimo efektyvumą, nuolat atliekamas sistemos efektyvumo vertinimas¹².

⁷ LR viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2017-05-02 Nr. XIII-327 redakcija), 17 str. 1 ir 2 d.

⁸ Pasirinkti VŠP, kurių pasiūlymų vertinimo kriterijus – mažiausia kaina.

⁹ LR viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2017-05-02 Nr. XIII-327 redakcija), 17 str. 1 ir 2 d.

¹⁰ Ten pat, 17 str. 1 ir 2 d., ir COSO (Committee on Sponsorin Organisations of the Treaday Commission's) vidaus kontrolės integruota sistema, prieiga per internetą: <https://www.coso.org>.

¹¹ Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Capacity, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2008%20Capacity.pdf>, EK geroji praktika (Europos Komisijos 2016 m. ataskaita „Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds“).

¹² Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Evaluation, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2009%20Evaluation.pdf>, Monitoring of Public Procurement, prieiga per internetą: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-27-200117.pdf>, Pearformance Measurement, prieiga per internetą: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-21-200117.pdf>.

1.1. Buvo atliekami ne visi veiksmai, užtikrinantys racionalų lėšų panaudojimą

4. Audito metu, siekiant nustatyti, ar KAS PO vykdydamos VŠP užtikrino racionalų lėšų panaudojimą, buvo:
 - peržiūrėtos VPT VŠP kontrolės ir peržiūros KAS atliekamuose pirkimuose vertinimo išvados;
 - išanalizuoti KAM Įsigijimų departamento atrinktų pirkimų peržiūros rezultatai;
 - atliktas atsirinktų 2016 m. KAS PO prekių, paslaugų ir darbų VŠP kainų palyginimas su rinkos kainomis.
5. 2016–2017 m. VPT parengė 6 KAS pirkimų vertinimo išvadas¹³. Audito metu peržiūrėtos 3 išvados, susijusios su VŠP kainos analize.
6. Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų departamentas pagal Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašą¹⁴ atlieka KAS PO vykdytų VŠP vertinimą. Peržiūrėti Įsigijimų departamento 7-ių VŠP vertinimo rezultatai¹⁵.
7. Siekiant atlikti kainų palyginimą, audito metu atsitiktiniu būdu buvo atsirinkti 46 tipiniai¹⁶ prekių, paslaugų ir darbų VŠP¹⁷. Vertinant prekių ir paslaugų VŠP buvo naudojami viešai skelbiami duomenys, o darbų pirkimų atveju palyginimas buvo atliktas remiantis UAB „Sistela“ informaciniu-programiniu kompleksu „Sąmata“.
8. Atlikus vertinimą nustatyta, kad:
 - Vienoje¹⁸ iš 3-ijų VPT vertinimo išvadų nurodyta, kad PO už prekes permokėjo – identiškų PO priimtų prekių kainos rinkoje tuo metu buvo gerokai mažesnės. Kitos¹⁹ VPT vertinimo išvados buvo dėl pirkimo planavimo etape nustatytų per didelių, rinkos kainų neatitinkančių verčių ir dėl pirkimo vykdymo etape nepagrįstai priimto sprendimo padidinti pirkimui suplanuotas lėšas. Informacija apie rinkos kainų analizę šiose išvadose nepateikiama. Šiose išvadose VPT konstatavo, kad dėl padarytų procedūrinių nusižengimų ir nesivadovaujant patvirtintomis tvarkomis nebuvo užtikrinamas tinkamas pirkimų tikslo siekimas sudaryti sutartis racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.
 - Ministerijos Įsigijimų departamento atliktų pirkimų peržiūros rezultatai rodo, kad tikrinant VŠP buvo nustatomi atvejai, kai tiekėjui pasiūlius didesnę kainą, nei nustatyta VŠP plane, PO nepateikė motyvuoto pagrindimo dėl pirkimui viršytų lėšų dydžio²⁰, o vienoje pirkimų

¹³ Vertinti pirkimai: „30 vietų ir universaliųjų palapinių su joms priklausančiais įrengimais pirkimas“, „Šalutinių gyvūninių produktų ir maisto atliekų utilizavimo paslaugų pirkimas“, „Patalynės komplektų, pagalvių, rankšluosčių, antklodžių, čiužinių, lovatiesių pirkimas“, „Lauko virtuvių TFK-250 atsarginės detalės ir agregatai“, „Ekipuotės prekės (gertuvės, katiliukai, kariški kastuvėliai, komplektai slepiamųjų dažų, kompasai, kariški žibintuvėliai)“, „Žemės plotų tvarkymo (kelmų rovimo–naikinimo) paslauga“.

¹⁴ Patvirtinta LR krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 (2015-01-09 Nr. V-21 redakcija).

¹⁵ „Transporto priemonių plovimo ir salonų valymo paslaugos“, „Plastikinių taikinių Nr. 11 pirkimas“, „Kodavimo įrangos pirkimas. 3 pirkimo dalis. Duomenų šifravimo įrenginys Nr. 1“, „Laivo N42 „Jotvingis“ remontas doke“, Gedimino štabo bataliono kareivinių pastato 103p laiptinės kapitalinio remonto projektavimas“, „Ekipuotės prekių ir atkelių pirkimas“, „Siuvinėta ir austa atributika“.

¹⁶ Atsirenkamos plačiai paplitusios prekės, paslaugos, darbai, kurių analogus lengviau aptikti rinkoje ir kurių kainodara yra aiški bei mažiau kintanti laike.

¹⁷ Iš viso įvertinti 2016 m. įvykdyti 46 pirkimai (tarptautiniai ir supaprastinti prekių, paslaugų ir darbų, įskaitant ir mažos vertės): 36 prekių, 7 paslaugų ir 3 darbų. Sąrašas pateikimas 3 priede.

¹⁸ 2016-08-12 viešojo pirkimo–pardavimo sutarties neplaninio vertinimo išvada Nr. 4S-2732.

¹⁹ 2016-10-26 pirkimo Nr. 174555 vertinimo išvada ir 2016-07-01 pirkimo Nr. 170579 vertinimo išvada.

²⁰ LR krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų departamento raštai: 2016-04-20 Nr. 14IS-101, 2016-06-07 Nr. 14IS-231, PO sudarytų viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, kurių vertė viršijo suplanuotas pirkimo lėšas tikrinimo klausimynai (vertinta: „Kodavimo įrangos pirkimas. 3 pirkimo dalis. Duomenų šifravimo įrenginys Nr. 1“, „Laivo N42 „Jotvingis“ remontas doke“).

vertinimo išvadoje²¹ nustatytas atvejis, kai ketinamos pasirašyti sutarties kaina gerokai viršijo vidutinę kainą, išvestą pagal pateiktus kitų tiekėjų pasiūlymus. Atvejų, kai ketinamos pasirašyti sutarties vertė viršijo rinkos kainą, Įsigijimų departamentas nenustatė.

- Maždaug kas ketvirtame²² vertintame VŠP sutarties vertė viršijo vidutinę rinkos kainą, bet didžioji dalis vertintų sutarčių verčių neviršija vidutinių rinkos kainų ir yra mažesnės už ją. Informacija apie atliktą vertinimą pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė. Atsirinktų 2016 m. KAS PO prekių, paslaugų ir darbų VŠP sutarčių verčių ir rinkos kainų palyginimas

Sutarties vertė	Prekių pirkimai		Paslaugų pirkimai		Darbų pirkimai		Visi pirkimai	
	Vertintų pirkimų (sk.)	Vidutinis nuokrypis (proc.)	Vertintų pirkimų (sk.)	Vidutinis nuokrypis (proc.)	Vertintų pirkimų (sk.)	Vidutinis nuokrypis (proc.)	Vertintų pirkimų (sk.)	Vidutinis nuokrypis (proc.)
mažesnė nei vidutinė rinkos kaina	25	31,35	3	25,64	2	19,15	30	29,97
atitinka vidutinę rinkos kainą	1	0	2	0	0	0	3	0
didesnė nei vidutinė rinkos kaina	10	16,82	2	5,11	1	10,66	13	14,54

Šaltinis – AAI vertintų VŠP rezultatai

- Pažymėtina, kad vertinimui buvo pasirinkti tipiniai pirkimai, kai prekių, paslaugų ir darbų kainos yra pateikiamos viešai ir rinkoje dalyvauja keletas tiekėjų. Tipinių prekių, paslaugų ir darbų pirkimai, kai rinkoje yra daug tiekėjų, gali lemti mažesnę sutarties vertę. Audito metu, siekiant nustatyti perkamo objekto kainą, buvo remtasi jo vidutine rinkos kaina per metus. Atsižvelgiant į tai, atliktas vertinimas parodo tik tam tikras VŠP tendencijas, bet ne tikslią situaciją.
- Audito metu patikrinome 46 sutartis ir nustatėme 10 atvejų, kai sudarytos sutarties vertė buvo didesnė už rinkos kainą. Siekiant išvengti tokių nuokrypių, turėtų būti stiprinamos pirkimų planavimo ir vykdymo kontrolės priemonės, gavus tiekėjų pasiūlymus, viršijančius suplanuotą pirkimo vertę, ir priimant sprendimą dėl pirkimui suplanuotų lėšų padidinio. Atsižvelgiant į tai, šiuose etapuose planuojama pirkimo vertė turi būti palyginama su vidutine rinkos kaina.
- 2016 m. Krašto apsaugos ministerija identifikavo nekokybiškos informacijos surinkimo rengiant VŠP planus, konkursų pasibaigimo su tiekėjų pasiūlytomis didesnėmis nei planuotomis kainomis, reikalavimo atlikti rinkos analizę nebuvimo problemas ir patvirtino priemones joms spręsti. Priemonių tinkamumas ir jų įgyvendinimo būklė vertinama šios ataskaitos 2 skyriuje.

²¹ Pirkimo Nr. 14VL-114 vertinimo išvada, 2016-09-05.

²² Audito metu identifikuoti VŠP, kuriuose kaina yra didesnė nei rinkos kaina, sudaro 28,26 proc.

1.2. Nėra renkama informacija apie patiriamas viešųjų pirkimų administracines sąnaudas

12. Audito metu siekiant įvertinti, ar VŠP administracinės sąnaudos neviršija naudos buvo:
 - nustatyti pagrindiniai VŠP administracinių sąnaudų skaičiavimo privalumai;
 - identifikuota, kas sudaro KAS VŠP administracines sąnaudas;
 - kiek tai buvo įmanoma, apskaičiuotos KAS VŠP sistemos administracinės sąnaudos;
 - išanalizuota galimai sukuriamą naudą VŠP sistemoje.
13. Pagal COSO vidaus kontrolės sistemos modelį²³, kuriame suformuluoti pagrindiniai tarptautiniu mastu pripažinti principai²⁴, vidaus kontrolės kaina negali viršyti gautos naudos, todėl priimant sprendimus dėl papildomų kontrolės priemonių būtina įvertinti galimas papildomas sąnaudas bei naudą. To neįvertinus kyla rizika nusimatyti per griežtas kontrolės priemones, kurios neužtikrins galutinių nustatytų tikslų pasiekimo.
14. Metodų dėl naudos skaičiavimo VŠP sistemoje nėra sukurta. Vienas iš galimų įvertinti aspektų yra mažėjanti korupcijos ir kartelių įtaka VŠP, t. y., kiek ši įtaka sumažėja dėl stiprios vidaus kontrolės. Skirtinguose moksliniuose tyrimuose ir kitose tarptautinėse studijose kartelių ir korupcijos įtaka VŠP yra skaičiuojama nuo pirkimo vertės (nuo 10 iki 20 proc.²⁵). Naudą galima skaičiuoti ir įvertinant sutaupymą konkrečiuose VŠP, t. y., kiek dėl taikomų kontrolės priemonių sumažėjo konkretaus VŠP kaina (EBPO rekomenduojamas vienas iš veiklos efektyvumo vertinimo rodiklių)²⁶.
15. Kadangi nėra metodų, kaip skaičiuoti VŠP sistemos naudą, vertiname, kad KAS VŠP sistema turi egzistuoti, visų pirma tam, kad įgyvendintų VPĮ nuostatas, o visos kitos papildomai sukuriamos, kontrolės priemonės turi sukurti aiškią naudą, viršijančią dėl šių priemonių atsirandančias sąnaudas. Nerenkant informacijos apie patiriamas sąnaudas ir sukuriamą naudą, neįmanoma priimti pagrįstų sprendimų dėl sistemos tobulinimo, naujų kontrolės priemonių įdiegimo ir pan.
16. Vertinant VŠP sistemos sąnaudas VŠP procesas buvo išskirtas į 3 etapus: pirkimo planavimą, pirkimo vykdymą ir sutarties vykdymą. Kiekviename šių etapų patiriamos sąnaudos, kurių pagrindą sudaro darbuotojų, dalyvaujančių procese, darbo užmokesčio ir su tuo susijusios administracinės sąnaudos.
17. Norint įvertinti KAS VŠP administravimui skiriamas sąnaudas, audito metu siekta surinkti kuo tikslesnę informaciją apie 2016 m. darbuotojų skiriamą laiko dalį VŠP procesui bei su tuo susijusias administracines sąnaudas. Reikalavimų kaupti duomenis apie VŠP administracines sąnaudas nėra, todėl KAM neturi informacijos nei apie pirkimo iniciavimui, nei apie VŠP sutarties vykdymui skiriamas sąnaudas, o informacija apie VŠP vykdymo sąnaudas yra neišsami – nėra informacijos apie visus darbuotojus, dalyvavusius VŠP komisijose. Audito metu skaičiuotos tik KAS VŠP vykdymo etapo sąnaudos, neįskaitant visų komisijos narių. KAS VŠP sistemos pirkimo vykdymo etapui skiriamos sąnaudos pateikiamos 1 pav., o informacija apie taikytus sąnaudų apskaičiavimo metodus – 2 priede.

²³ COSO (Committee on Sponsorin Organisations of the Treaday Commission's) vidaus kontrolės integruota sistema, prieiga per internetą: <https://www.coso.org>.

²⁴ Pasaulyje visų statusų ūkio subjektai juo vadovaujasi kurdami, vertindami ir stebėdami savo vidaus kontrolės sistemas.

²⁵ Guide For Helping Competition Authorities Assess the Expected Impact of Their Activities, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/daf/competition/Guide-competition-impact-assessmentEN.pdf>, Cartel Overcharges and the Deterrent Effect of EU Competition Law, prieiga per internetą: <http://ftp.zew.de/pub/zew-docs/dp/dp12050.pdf>.

²⁶ Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Evaluation, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2009%20Evaluation.pdf>.

1 pav. Dalis KAS VŠP sistemos pirkimo vykdymo etapo patiriamų sąnaudų

VŠP sistemos administravimo sąnaudų elementai:

Pirkimo planavimas	Pirkimo vykdymas	Sutarties vykdymas
Darbuotojų dalyvaujančių procese DU + Susijusios administracinės išlaidos		

Pagal KAM renkamus duomenis apskaičiuotos KAS VŠP sistemos administravimo sąnaudos:

Pirkimo planavimas	Pirkimo vykdymas	Sutarties vykdymas
	2,7 mln. Eur	

Šaltinis – AAI audito metu atlikti skaičiavimai pagal KAM pateiktus duomenis.

18. EBPO kaip vieną efektyvumo matavimo kriterijų rekomenduoja naudoti laiką, skirtą pasirengti ir dalyvauti VŠP²⁷ (detaliau žr. 1.4 poskyrį). Skiriamo laiko VŠP procedūroms kriterijaus arba iš šios informacijos apskaičiuotas administracinių sąnaudų kriterijaus palyginimas su VŠP pirkimų verte galėtų būti vienas iš efektyvumą tarp skirtingų PO matuojančių rodiklių, kuris padėtų tarpusavyje palyginti skirtingas PO, jų efektyvumą, produktyvumą, rezultatyvumą ir kt. Taip pat šių duomenų rinkimas svarbus atliekant sistemos tobulinimo veiksmus, t. y., sprendžiant, kokių elementų atsisakyti, ką sujungti ar papildomai įdiegti. Remiantis COSO vidaus kontrolės sistemos modeliu²⁸ patiriamų sąnaudų bei sukuriamos naudos palyginimas padėtų įsivertinti sistemos funkcionavimo efektyvumo pokyčius. Dar vienas rodiklis, kurį būtų galima vertinti, yra informacija apie darbuotojus, kurie dalyvauja VŠP procese. Ji svarbi nustatant mokymų poreikį, rengiant mokymų planus ir atliekant darbuotojų pasiektų rezultatų vertinimą (detaliau žr. 1.3 poskyrį).
19. 2016 m. KAM identifikavo problemas dėl nenustatytų VŠP atliekančių specialistų pareigybių skaičiaus bei patvirtino priemones šioms problemoms spręsti. Numatytos priemonės yra įgyvendintos: patvirtinti normatyvai²⁹ dėl pirkimo procedūras vykdančių asmenų skaičiaus bei kiekvienai PO yra išsiųsti raštai dėl joms apskaičiuoto pirkimų specialistų skaičiaus. Priėmus sprendimą steigti centralizuotus pirkimus vykdysiančią agentūrą, reikalingų pirkimų specialistų skaičius pagal patvirtintus normatyvus PO nebuvo perskaiciuotas, todėl nėra aiškus skaičius šių darbuotojų, dirbsiančių su VŠP. Detaliai priemonių įgyvendinimo būklė vertinama šios ataskaitos 2 skyriuje.

²⁷ Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Evaluation, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2009%20Evaluation.pdf>.

²⁸ COSO (Committee on Sponsorin Organisations of the Treaday Commission's) vidaus kontrolės integruota sistema prieiga per internetą: <https://www.coso.org>.

²⁹ LR krašto apsaugos ministro 2017-03-03 įsakymas Nr. V-179 „Dėl krašto apsaugos ministro 2010-03-23 įsakymo Nr. V-259 „Dėl pareigybių skaičiaus nustatymo normatyvų patvirtinimo“ pakeitimo“.

1.3. Perkančiosioms organizacijoms nebuvo sudarytos visos sąlygos tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus

20. Audito metu, siekiant nustatyti PO sąlygas tinkamai vykdyti VŠP, buvo vertinama:
 - ar sukurtas mechanizmas, skirtas sistemiskai ir nuolat rengti VŠP specialistus;
 - ar atliekamas VŠP specialistų kompetencijos ir metodinės pagalbos poreikio vertinimas, ar ji suteikiama;
 - ar PO savo išteklius vertina kaip pakankamus vykdyti VŠP.
21. Laikėmės prielaidos, kad sąlygos PO tinkamai vykdyti VŠP yra sudarytos, kai VŠP specialistų rengimo, kompetencijų kėlimo ir palaikymo sistema atitinka gerąją praktiką³⁰, atliekamas šių specialistų kompetencijos ir mokymų poreikio vertinimas, teikiama metodinė pagalba³¹, PO savo išteklius vertina kaip pakankamus ir kompetentingus vykdyti šiuos pirkimus³².
22. 2016 m. KAS VŠP vykdė 72 PO, iš jų 59 yra Lietuvos kariuomenės kariniai vienetai, kurie nėra juridiniai asmenys. Centralizuotus šios sistemos VŠP vykdė 5 PO.
23. KAS personalą sudaro karinis (tikrosios karo tarnybos kariai) ir nekarinis (valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis) personalas. Pagrindiniai personalo politikos tikslai, principai ir politikos įgyvendinimo uždaviniai šios sistemos žmogiškųjų išteklių organizavimo ir valdymo srityje nustatyti Personalo politikos koncepcijoje³³. Remiantis ja, šios sistemos personalo politika įgyvendinama vykdant personalo planavimo, komplektavimo, veiklos vertinimo, ugdymo, kvalifikacijos tobulinimo, karjeros planavimo ir organizavimo, motyvacijos didinimo, socialinės saugos ir sveikatos priežiūros žmogiškųjų išteklių organizavimo ir valdymo funkcijas. Atskira KAS VŠP specialistų personalo koncepcija nėra sukurta. Detalios valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, mokymų organizavimo procesas aprašytas mokymų organizavimo aprašuose³⁴. Karininkų mokymo organizavimo procesas aprašytas karininkų karjeros koncepcijoje³⁵. Už mokymų organizavimą, konsultavimą ir metodinę pagalbą kiek tai susiję su VŠP, atsakingas Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų departamentas³⁶. Nuo 2017 m. Mokymų ir doktrinų valdyba įpareigota organizuoti pirkimus atliekančių specialistų bazinius mokymus pagal Įsigijimų departamento parengtą temų sąrašą³⁷.
24. Siekiant išsiaiškinti, ar PO savo išteklius vertina kaip pakankamus ir kompetentingus, buvo atliktas PO kiekybinis tyrimas. Tiriamaoji visuma – visos sistemos PO (2016 m. jų buvo 72, jos vykdė VŠP). Tyrimas buvo vykdomas 2017-06-30–2017-07-17 taikant anketavimo metodą pagal iš anksto sudarytą klausimyną. Atsakymai buvo gauti iš 40 (56 proc.) PO. Anketos klausimai pateikiami 4 priede, o rezultatai pateikiami 2 pav.

³⁰ Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Capacity, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2008%20Capacity.pdf>.

³¹ Ten pat.

³² Ten pat.

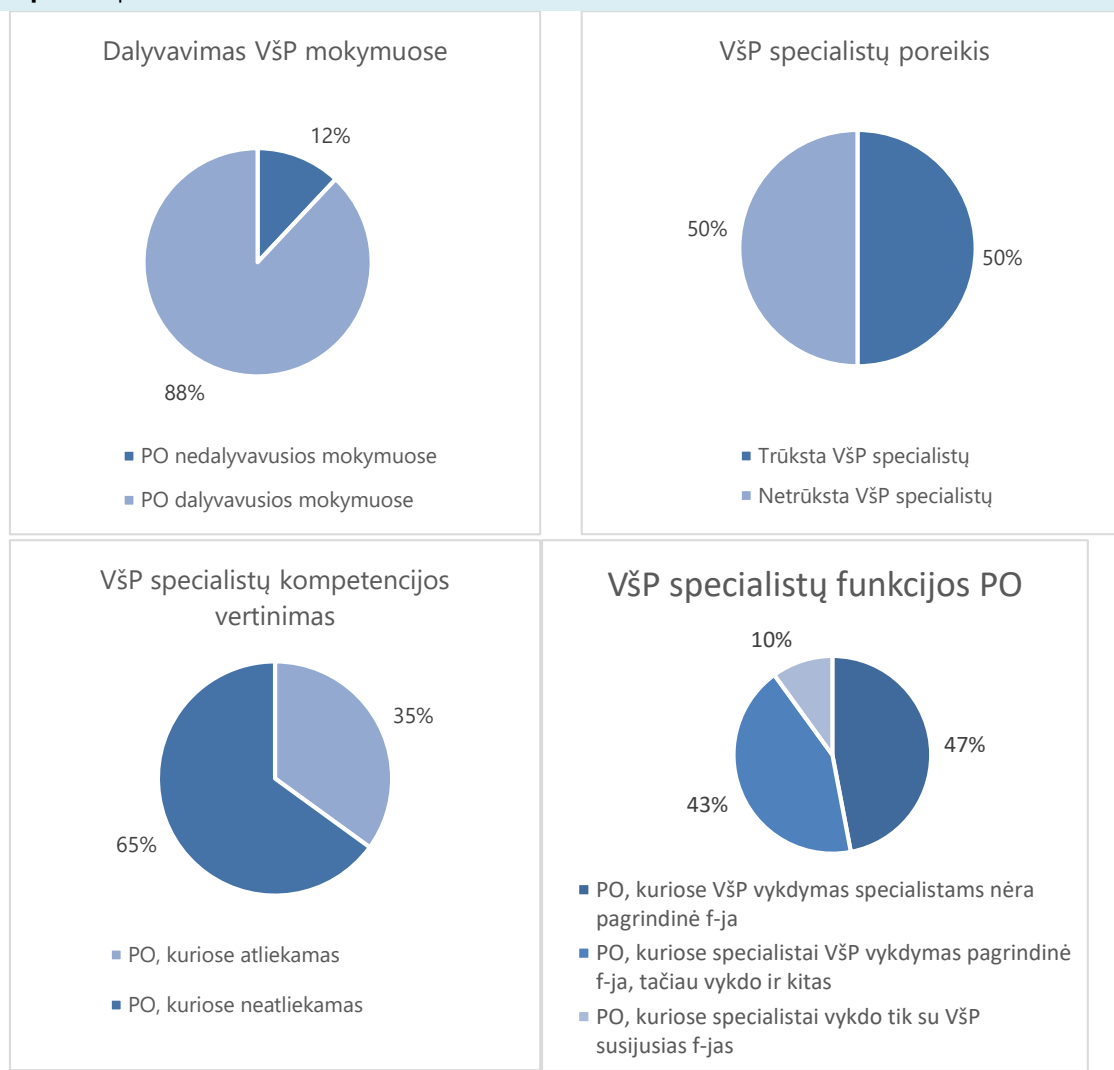
³³ LR krašto apsaugos ministro 2007-11-27 įsakymu Nr. V-1177 (2017-07-04 įsakymo Nr. V-615 redakcija) patvirtinta Personalo politikos koncepcija.

³⁴ LR krašto apsaugos ministro 2005-04-11 įsakymu Nr. V-414 (2014-12-30 įsakymo Nr. V-1327 redakcija) patvirtintas Krašto apsaugos sistemos valstybės tarnautojų mokymo organizavimo tvarkos aprašas; 2005-11-10 įsakymu Nr. V-1476 (2014-04-17 įsakymo Nr. 309 redakcija) patvirtintas Krašto apsaugos sistemos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, mokymo organizavimo tvarkos aprašas.

³⁵ LR krašto apsaugos ministro 2012-02-01 įsakymu Nr. V-219 patvirtinta Karininkų karjeros koncepcija.

³⁶ LR krašto apsaugos ministro 2014-10-31 įsakymu Nr. V-1039 (2015-07-24 redakcija Nr. 769) patvirtinti Įsigijimų departamento Įsigijimų valdymo ir priežiūros skyriaus nuostatai.

³⁷ LR krašto apsaugos ministro 2016-12-27 įsakymas Nr. V-1192 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. plano patvirtinimo“.

2 pav. Apklauso rezultatai

Šaltinis – AAI atliktos apklauso rezultatai

25. Audito rezultatai parodė, kad mechanizmas, skirtas sistemškai ir nuolat rengti specialistus ir palaikyti jų kvalifikaciją, yra sukurtas, tačiau remiantis anketos rezultatais 50 proc. atsakiusių PO vertina, kad KAS VŠP specialistų skaičius nepakankamas, ne visose atliekamas specialistų kompetencijos vertinimas, ne visos 2016 m. dalyvavo VŠP mokymuose. Beveik 50 proc. iš visų atsakiusių PO pirkimų organizavimo ir vykdymo funkcijas vykdė specialistai, kuriems jų vykdymas nėra pagrindinė funkcija. KAS nebuvo kaupiama informacija apie visus specialistus, kurie dalyvauja atliekant šių pirkimų procedūras, nebuvo skaičiuojama, kokią laiko dalį jie skiria VŠP funkcijoms atlikti (plačiau žr. 1.2 poskyrį). Neturint informacijos, kokie specialistai dalyvavo ar dalyvauja VŠP procese, nėra galimybės užtikrinti, kad visų jų kompetencijos vertinimas būtų atliktas ir pagal tai nustatytas jiems reikalingų mokymų poreikis, o į VŠP vykdymo procesą įtraukiant darbuotojus, kurių pagrindinė funkcija nėra VŠP, gali padidinti riziką dėl netinkamai atliekamų pirkimų.
26. 2016 m. KAM identifiko problemas dėl kvalifikuotų VŠP specialistų trūkumo, pirkimų specialistų pareigybių nebuvimo, skirtingų ir atsitiktinių darbuotojų, vykdančių decentralizuotus pirkimus, ir patvirtino priemones šioms problemoms spręsti. Priemonių tinkamumas ir jų įgyvendinimo būklė vertinama ataskaitos 2 skyriuje.

1.4. Neužtikrinama tinkama viešųjų pirkimų sistemos stebėseną

27. Siekiant įvertinti, ar veikia nuolatinė sistemos veikimo efektyvumo stebėseną, buvo vertinama:
 - ar sukurtas mechanizmas, skirtas įvertinti VŠP sistemos efektyvumą;
 - ar vertinamas VŠP sistemos efektyvumas.
28. Remiantis EBPO ir SIGMA rekomendacijomis, tikslinga užtikrinti nuolatinę sistemos veikimo stebėseną, kuri sudarytų proaktyvaus veikimo sąlygas – būtų galima nustatyti tobulintinas sritis, parinkti alternatyvius iškilusių problemų sprendimo būdus ir laiku perskirstyti išteklius. Siekiant įvertinti, ar yra sukurtas veikiantis VŠP sistemos efektyvumo vertinimo mechanizmas, buvo remtasi EBPO³⁸ ir SIGMA³⁹ rekomendacijomis: palyginta, kiek esama sistema atitinka šias rekomendacijas. Jas sudaro 12 integruotų principų⁴⁰. Svarbiausias valstybės VŠP sistemos tikslas – užtikrinti efektyvų ir „vertę už pinigus“ kuriantį viešųjų lėšų panaudojimą. Vienas principų – vertinimo⁴¹ – iš esmės yra susijęs su siekiu atsakyti į esminį klausimą: ar VŠP sistema prisideda prie minėtų tikslų pasiekimo. Todėl EBPO rekomenduoja vertinti, analizuoti šios sistemos veiksmingumą (ir atskirus pirkimus, ir visą sistemą) visuose valdžios lygmenyse.
29. Tikslai ir uždaviniai yra viena iš pagrindinių sąlygų, siekiant tinkamai įvertinti VŠP veiklą. Visa sistema turi veikti pagal galiojančius nuoseklius tikslus ir uždavinius, kurie turi kisti laike priklausomai nuo VŠP rezultatų. 2012 m. remiantis Krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos posėdžio protokolu⁴², patvirtinti KAS VŠP sistemos tikslai ir uždaviniai.
30. Atliekant VŠP sistemos veiksmingumo ir efektyvumo vertinimą yra būtina parengti pagrindinius veiklos efektyvumo rodiklius⁴³, kurie būtų skirti vertinti sistemos veiksmingumą ir efektyvumą, leistų atlikti lyginamąją analizę, įžvelgti tam tikras tendencijas, kurios būtinos užtikrinti tolimesnį VŠP srities tobulinimą.
31. Audito metu nustatyta, kad 2012 m. yra patvirtinti šie KAS VŠP sistemos efektyvumo rodikliai: personalo kvalifikacijos kėlimas; centralizuoti pirkimai; bendri pirkimai; žalieji pirkimai; rezervuoti pirkimai; įsigijimų funkcijų veiklos vertinimas organizacijoje; tarptautinio pirkimo organizavimo trukmė; pirkimo rizika, dėl atvirų konkursų, kai gautas tik 1 pasiūlymas; pirkimo rizika dėl pakartotinai organizuotų neįvykusių pirkimų; neplanuoti pirkimai; sutarčių tinkamas vykdymas; vartotojo įvertinimas.
32. Užtikrinant VŠP tinkamą duomenų valdymą ir atliekant sistemos analizes bei vertinimus, galima padidinti VŠP efektyvumą ir skaidrumą, mažinti procedūrų organizavimo ir perkamų prekių ir paslaugų išlaidas bei procedūrų vykdymo trukmę. Pagal Krašto apsaugos ministerijos kanclerio potvarkį⁴⁴ 2016 m. visoms PO buvo pavesta teikti informaciją apie pirkimų ir sutarčių vykdymą duomenų valdymo sistemoje, siekiant kaupti ir valdyti duomenis apie visus KAS vykstančius VŠP.

³⁸ The OECD Recommendation on Public Procurement is composed of 12 integrated principles, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/principlestools/>.

³⁹ Monitoring of Public Procurement, prieiga per internetą: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-27-200117.pdf>, Pearformance Measurement, prieiga per internetą: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-21-200117.pdf>.

⁴⁰ The OECD Recommendation on Public Procurement is composed of 12 integrated principles, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/principlestools/>.

⁴¹ Checklist for Supporting the Implementation of OECD Recommendation of the Council on Public Procurement: Evaluation, prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/Checklist%2009%20Evaluation.pdf>.

⁴² 2012-04-03 Nr. 5KV-10.

⁴³ Ang. – *Key Performance Indicators*.

⁴⁴ 2016-04-22 potvarkis Nr. MP-20 „Dėl duomenų apie pirkimų ir sutarčių vykdymą teikimo“.

Užtikrinant kaupiamų duomenų panaudojimą ir stiprinant VŠP kontrolės priemones, Įsigijimų departamento Įsigijimų valdymo ir priežiūros skyriui yra numatyta⁴⁵ prižiūrėti, kaip KAS PO, atlikdamos VŠP, laikosi reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, analizuoti KAS PO atliekamus pirkimus ir teikti siūlymus joms, kaip efektyviau organizuoti pirkimus.

33. Siekiant tobulinti VŠP duomenų valdymą ir analizę buvo numatyta⁴⁶:
 - visoms KAS PO teikti duomenis apie VŠP planus, pradedant 2017 m.;
 - visiems VŠP komisijų pirmininkams ar organizatoriams (kai pirkimui nesudaroma VŠP komisija) teikti duomenis apie VŠP, pradėtus vykdyti pagal 2017 m. ir vėlesnių metų planus;
 - KAS darbuotojams, atsakingiems už susitarimų, sudarytų VŠP sutarčių pagrindu, rengimą, teikti duomenis apie sutartis, pasirašytas preliminarinių sutarčių pagrindu, ir susitarimus dėl šių sutarčių pratęsimo, pakeitimo.
34. KAS VŠP yra sukurta sistema, kuri tvarko, kaupia ir archyvuoja KAS PO VŠP duomenis. Visos KAS PO pagal instrukcijas pildo informaciją apie vykdomus pirkimus, sutarčių vykdymą. Kiekvieno ketvirčio pabaigoje⁴⁷ ministerijos vadovybei, Gynybos resursų grupės nariams ir programų koordinatoriams Įsigijimų departamentas pateikia apibendrintą informaciją apie centralizuotų ir decentralizuotų pirkimų procedūrų vykdymo eigą. Ši informacija leidžia analizuoti tendencijas ir matyti reikšmingus pokyčius. Remiantis EBPO ir SIGMA rekomendacijomis, KAS PO VŠP sistemoje renkama informacija, kuri naudojama nustatant tam tikras tendencijas.
35. Išanalizavus KAS VŠP sistemą nustatyta, kad yra pagrindiniai elementai, reikalingi užtikrinti sistemos efektyvumą: patvirtinti sistemos tikslai ir uždaviniai, nustatyti veiklos efektyvumo rodikliai, atliekamas VŠP duomenų valdymas ir analizė, tačiau:
 - nuo 2012 m. tikslai ir uždaviniai nebuvo keisti, todėl yra rizika, kad nėra užtikrinamas jų aktualumas;
 - KAS patvirtinti veiklos efektyvumo rodikliai neapima visų EBPO rekomenduojamų veiklos vertinimo rodiklių, tokių kaip sutaupymų (konkrečių pirkimų lygmenyje) įvertinimas ir tiekėjų koncentracija;
 - vertinant patvirtintas rodiklių skaičiavimo metodikas nustatyta, kad jose yra siektini rezultatai (siektinos reikšmės) procentais, tačiau nėra numatyti terminai, kada planuojamos reikšmės turi būti pasiektos, todėl neatliekamas reguliarius rodiklių reikšmių apskaičiavimas, neužtikrinama jų peržiūra, atnaujinimas ir naujų rodiklių įtraukimas.
36. KAS yra atliekamas VŠP duomenų valdymas, sukurtas duomenų rinkimo ir kontrolės vertinimo mechanizmas, tačiau, siekiant įvertinti pasikeitimus, būtina užtikrinti nuolatinę analizę, kuri leistų daryti išvadas, kaip vystosi visa KAS VŠP sistema, laiku atlikti keitimus, kad sistemos tikslai, uždaviniai ir rodikliai būtų aktualūs.
37. Pažymėtina, kad ministerija audito metu (2017-08-14) pateikė informaciją dėl rengiamų veiklos efektyvumo rodiklių pradinio projekto, kurie turės būti nuolat vertinami įsteigus agentūrą. Dalies rodiklių planuojama atsisakyti (personalo kvalifikacijos kėlimas, elektroniniai pirkimai, įsigijimų funkcijos veiklos vertinimas organizacijoje), planuojama patvirtinti naujus rodiklius (pirkimų rizika dėl neskelbiamų derybų, pasiūlymų vertinimas, pirkimų biudžetas).

⁴⁵ Įsigijimų departamento nuostatai, patvirtinti LR krašto apsaugos ministro 2014-10-31 įsakymu Nr. V-1039, 5.1 ir 5.2 p.

⁴⁶ Kanclerio pavedimu 2017-01-23 atnaujintas 2016-04-22 potvarkis Nr. MP-20 „Dėl duomenų apie pirkimo ir sutarčių vykdymą teikimo“.

⁴⁷ Vykdam LR krašto apsaugos viceministro 2017-04-10 patvirtinto Įsigijimų departamento 2017 m. veiksmų plano Nr. 14VL-41 36 ir 37 priemones.

2. ĮGYVENDINAMOS ĮSIGIJIMŲ SRITIES PERVARKOS PRISIDEDA PRIE SISTEMOS EFEKTYVUMO DIDINIMO, TAČIAU NEPAŠALINA VISŲ SISTEMOS TRŪKUMŲ

38. Krašto apsaugos ministras, siekdamas tobulinti KAS pirkimų organizavimą, kontrolę ir priežiūrą bei užtikrinti racionalų pirkimams skirtų lėšų panaudojimą, 2016 m. sudarė⁴⁸ KAS įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupę (toliau – darbo grupė). Darbo grupė pateikė⁴⁹ pirkimų organizavimo ir priežiūros problemas, o nustatytas pirkimų sistemos problemas nutarta spręsti 2 etapais: trumpalaikėje perspektyvoje tobulinti esamą sistemą, ilgalaikėje perspektyvoje – centralizuoti sistemos pirkimus, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą (žr. 5 ir 6 priedus).
39. Siekiant nustatyti, ar KAS išnaudojamos VŠP efektyvumą skatinančios priemonės, buvo vertinama ar:
 - priimami ir vykdomi sprendimai dėl sistemos tobulinimo išsprendžia visus 2016 m. šios sistemos funkcionavimo trūkumus, nustatytus audito metu;
 - atlikta VŠP centralizavimo / konsolidavimo poreikio ir galimybių analizė;
 - sudaryti VŠP centralizavimo / konsolidavimo planai ir parengtos įgyvendinimo priemonės;
 - vykdomos numatytos VŠP centralizavimo / konsolidavimo įgyvendinimo priemonės.
40. Laikėmės nuostatos, kad KAS išnaudojamos VŠP efektyvumą skatinančios priemonės vykdyti VŠP, kai sistemoje priimami ir vykdomi sprendimai dėl sistemos tobulinimo išsprendžia visus 2016 m. KAS VŠP sistemos funkcionavimo trūkumus, nustatytus audito metu, atlikta centralizavimo / konsolidavimo poreikių ir galimybių analizė, sudaryti planai ir parengtos įgyvendinimo priemonės, kurios yra vykdomos⁵⁰.

2.1. Priemonių planas, skirtas tobulinti pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemą, prisideda prie efektyvumo didinimo, tačiau neapima visų problemų

41. Darbo grupė 2016-11-18 KAM Gynybos resursų tarybai⁵¹ pateikė⁵² problemas, susijusias su KAS pirkimų organizavimu ir priežiūra, pvz.: konkursų pasibaigimas su tiekėjų pasiūlytomis didesnėmis, nei planuotomis kainomis, KAS padaliniuose decentralizuotus pirkimus vykdo skirtingi, o dažnai ir atsitiktiniai specialistai, reikalavimo atlikti rinkos analizę nebuvimas (žr. 8 priedas). Šioms problemoms spręsti trumpalaikėje perspektyvoje pateiktos greitai įgyvendinamos priemonės⁵³, stiprinančios esamą KAS pirkimų organizavimo, priežiūros ir kontrolės sistemą be didesnio pirkimų centralizavimo. Atsižvelgiant į šias priemones, 2016-12-27 patvirtintas⁵⁴ priemonių, skirtų KAS pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. planas (žr. 5 priedas).

⁴⁸ LR krašto apsaugos ministro 2016-09-13 įsakymas Nr. V-852 „Dėl krašto apsaugos sistemos įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupės sudarymo“.

⁴⁹ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolai Nr. 5KV-35.

⁵⁰ Centralised Purchasing Systems in the European Union, Sigma Papers, 2011 No. 47, OECD Publishing.

⁵¹ Sudaryta LR krašto apsaugos ministro 2002-09-27 įsakymu Nr. V-1461 „Dėl Krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos darbo reglamento ir Gynybos resursų grupės darbo reglamento tvirtinimo“.

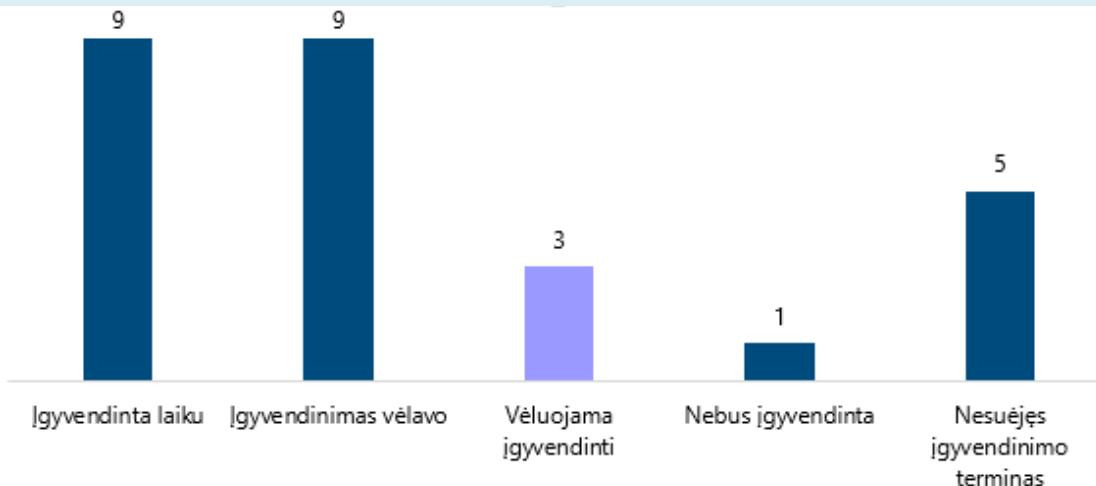
⁵² LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolai Nr. 5KV-35.

⁵³ Ten pat.

⁵⁴ LR krašto apsaugos ministro 2016-12-27 įsakymas Nr. V-1192.

42. Plane numatytos rinkos analizės atlikimo, VŠP planų ir sutarčių vykdymo, techninių specifikacijų tvirtinimo, reikiamų pirkimų specialistų pareigybių steigimo ir jų skaičiaus nustatymo normatyvų, etatų sąrašų ir pareigybių pertvarkymo, bazinių mokymų organizavimo, PO skaičiaus optimizavimo ir kt. priemonės.
43. Įgyvendinant planą, nustatytos naujos privalomos VŠP kontrolės mechanizmo procedūros, susijusios su kainos analize, konkurencijos vertinimu, papildomais tikrinimais ir sugriežtintomis patikromis bei kt. (žr. 5 priedas). Informacija apie plano priemonių įgyvendinimo būklę pateikiama 3 pav.

3 pav. Plano priemonių įgyvendinimo būklė

Šaltinis – AAI pagal KAM pateiktus duomenis

44. Įvertinus KAS VŠP problemas ir VPT nustatytus sisteminius trūkumus⁵⁵, nustatyta, kad KAM identifikavo ne visas esmines VŠP srities problemas⁵⁶, atitinkamai ir priemonės joms spręsti nebuvo patvirtintos. Nesukurtas informacijos apie VŠP administracines sąnaudas rinkimo mechanizmas, todėl vykdant sistemos pertvarkas nebus vertinamas galimai sukuriamos naudos ir reikalingų administracinių sąnaudų lyginimas (žr. 1.2 poskyrį):
- nesukurta sistema, kaip bus identifikuojami su VŠP dirbantys specialistai, todėl ir ateityje nebus galimybės užtikrinti visų VŠP procese dalyvaujančių specialistų kompetencijos vertinimo bei nuolatinio kvalifikacijos kėlimo (žr. 1.3 poskyrį);
 - nesukurtas nuolatinis tikslų, uždavinių ir veiklos efektyvumo rodiklių analizės mechanizmas (žr. 1.4 poskyrį).

2.2. Patvirtintas priemonių planas, skirtas centralizuoti krašto apsaugos sistemos įsigijimus, prisideda prie jos efektyvumo

45. Darbo grupė nurodė⁵⁷, kad įvardytas problemas (žr. 2.1 poskyrį) dėl KAS pirkimų organizavimo ir priežiūros NATO ir ES partneriai sprendžia centralizuodami įsigijimų procesą ir pirkimus, steigdami atitinkamas institucijas. KAM remdamasi užsienio valstybių⁵⁸ patirtimi, padarė išvadą, kad šio proceso centralizavimas leido aiškiai paskirstyti atsakomybę, sumažino PO skaičių, o sprendimų priėmimas ir

⁵⁵ Prieiga per internetą: <http://vpt.lrv.lt/lt/ukio-subjektu-prieziura/ismados-ataskaitos>.

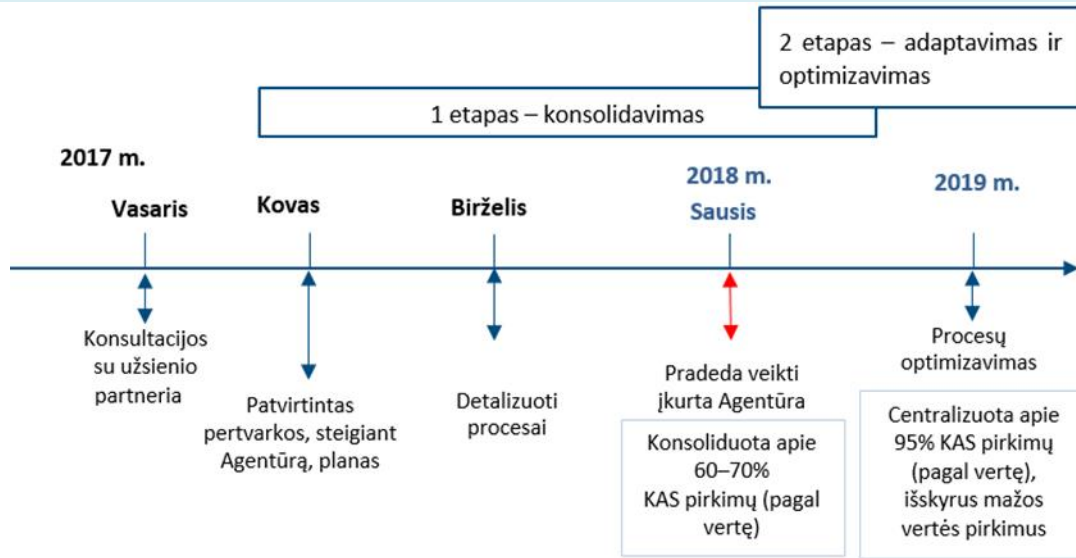
⁵⁶ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolas Nr. 5KV-35.

⁵⁷ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolas Nr. 5KV-35.

⁵⁸ Vokietijos Federacinė Respublika, Estijos Respublika, Norvegijos Karalystė, Nyderlandų Karalystė, Danijos Karalystė ir kt.

įsigijimų procesas tapo efektyvesnis ir paprastesnis⁵⁹. Taryba 2016-11-18 pritarė⁶⁰ KAS įsigijimų srities pertvarkai: ilgalaikėje perspektyvoje sisteminiams KAS VŠP problemoms spręsti įsteigti KAS įsigijimų ir aprūpinimo agentūrą. Reformos tikslas – pirkimų organizavimo funkcijas perduoti vienai institucijai, kuri būtų atsakinga už centralizuotą ginkluotės ir kitų įsigijimų organizavimą ir valdymą. Pertvarkos įgyvendinimas pateiktas 4 pav.

4 pav. Įsigijimų pertvarkos įgyvendinimas

Šaltinis – AAI pagal KAM pateiktus duomenis⁶¹

46. Pagal KAS įsigijimų srities pertvarkos viziją⁶² naujoji pirkimų agentūra bus atsakinga už didžiąją dalį KAS pirkimų, jų pagal vertę yra apie 95 proc. (didelės vertės ginkluotės, infrastruktūros, ryšių, informacinių sistemų ir kt. pirkimai). Sistemos PO savarankiškai galės vykdyti tik mažos vertės pirkimus, daugiausia – kasdien naudojamų prekių ir paslaugų pirkimai. Darbo grupės nustatyti naujojo pirkimų modelio lūkesčiai, privalumai ir trūkumai pateikiami 8 priede.
47. KAM pirkimų pertvarka vykdoma pagal 2017-03-24 patvirtintą⁶³ priemonių, skirtų pertvarkyti KAS įsigijimų sritį, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, planą (žr. 6 priedas). Vėliau patvirtintas⁶⁴ priemonių, skirtų pertvarkyti įsigijimų sritį personalo dalies planas (žr. 5 priedas) ir patvirtintas⁶⁵ teisės aktų, kurie turi būti pakeisti (parengti) dėl šios srities pertvarkymo, steigiant Gynybos resursų agentūrą, sąrašas (žr. 5 pav.).

⁵⁹ LR krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas.

⁶⁰ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolas Nr. 5KV-35.

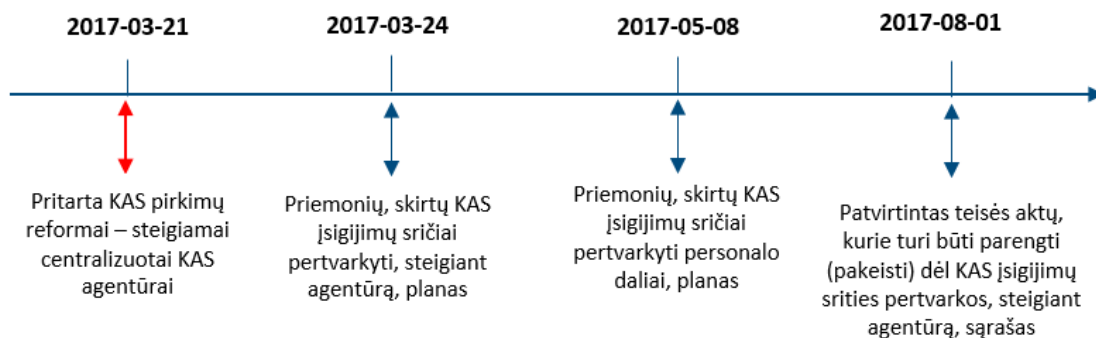
⁶¹ Ten pat.

⁶² Ten pat, taip pat LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2017-03-21 posėdžio protokolas Nr. 5KV-7.

⁶³ LR krašto apsaugos ministro 2017-03-24 įsakymas Nr. V-279.

⁶⁴ LR krašto apsaugos ministras 2017-05-08 įsakymas Nr. V-397 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti (personalo dalis) plano patvirtinimo“.

⁶⁵ LR krašto apsaugos ministro 2017-08-01 įsakymas Nr. V-706 „Dėl teisės aktų, kurie turi būti pakeisti (parengti) dėl krašto apsaugos sistemos įsigijimų srities pertvarkymo, steigiant Gynybos resursų agentūrą prie Krašto apsaugos ministerijos, sąrašo patvirtinimo“.

5 pav. Pertvarkos planai

Šaltinis – AAI pagal KAM pateiktus duomenis

48. Lietuvos Respublikos Seimas 2017-06-29 pritarė nuo 2018-01-01 įsigaliosiančioms KAS organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pataisoms⁶⁶, kuriomis į sistemą įtraukta gynybai reikalingos ginkluotės ir kitų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo ir valdymo institucija, nustatyti pagrindiniai jos uždaviniai:
 - dalyvauti formuojant pasirengimo valstybės gynimui ir kariuomenės mobilizacijai politiką, karybos srities standartizacijos politiką;
 - krašto apsaugos ministro nustatytais sąlygomis ir tvarka vykdyti KAS PO funkcijas aprūpinant PO prekėmis, paslaugomis ir darbais.
49. 2017-08-29 patvirtinti⁶⁷ nuo 2018-01-01 pradėsiančio veikti Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų politikos skyriaus nuostatai. Šis skyrius rengs pirkimų efektyvumo vertinimo kriterijus ir analizuos visų KAS pirkimų efektyvumą, užtikrins KAS decentralizuotų pirkimų vidaus kontrolės sistemos veikimą ir vertins šių pirkimų procesus ir jų atitiktį teisės aktų reikalavimams, teiks išvadas ministerijos vadovybei dėl agentūros priimamų sprendimų pasirenkant pirkimų būdus, rengs metodinę pagalbą PO, organizuos mokymus ir vykdys kitas nuostatuose numatytas funkcijas.
50. 2017-08-30 patvirtinti⁶⁸ Gynybos resursų agentūros nuostatai ir struktūra. Agentūra krašto apsaugos ministro nustatytais sąlygomis ir tvarka vykdys KAS PO funkcijas aprūpinant PO prekėmis, paslaugomis ir darbais – organizuos ir koordinuos jos kompetencijai priskirtus prekių, paslaugų ir darbų centralizuotus KAS pirkimus.
51. Ministerija patvirtino agentūros ir Įsigijimų politikos skyriaus nuostatus, bet audito metu negalėjome įvertinti KAS naujojo pirkimų modelio detalių vidaus kontrolės ir priežiūros sistemos, taikomų kokybės reikalavimų ir kokybės užtikrinimo priemonių, atliekant prekių ir paslaugų pirkimus, funkcionavimo. Tai reglamentuojantys esamos KAS VŠP sistemos tvarkos aprašai⁶⁹ pagal patvirtintą teisės aktų sąrašą dėl KAS įsigijimų srities pertvarkymo, steigiant agentūrą, naujam pirkimų sistemai turėtų būti pritaikyti, pakeisti ar naujai parengti iki 2017-11-02.

⁶⁶ LR krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 9, 10, 11, 13, 14, 54 ir 57 straipsnių 2017-06-29 pakeitimo įstatymas Nr. XIII-539.

⁶⁷ LR krašto apsaugos ministro 2017-08-29 įsakymas Nr. V-791 „Dėl Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų politikos skyriaus nuostatų patvirtinimo“.

⁶⁸ LR krašto apsaugos ministro 2017-08-30 įsakymas Nr. V-794 „Dėl Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos nuostatų ir struktūros tvirtinimo“.

⁶⁹ LR krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 patvirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašas; 2010-01-12 įsakymu Nr. V-25 patvirtintas Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas.

52. EK kaip gerąją praktiką⁷⁰ nurodo pirkimų centralizavimą, kuris leidžia sumažinti PO skaičių. Pirkimų poreikio sutelkimas į mažesnį PO skaičių didina perkamąją galią, todėl gali būti sumažinta kaina. Be to, tai leidžia pasiekti didesnę specialistų kompetenciją ir specializaciją, gali padėti sumažinti klaidas ir pažeidimus. Darbo grupė kaip vieną iš KAS pirkimų probleminių sričių nurodė didelį ir ne visada pagrįstą KAS PO sąrašą⁷¹. Šiai problemai įvertinti KAS pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti plane⁷² patvirtinta priemonė, pagal kurią iki 2017 m. sausio mėn. pabaigos turėjo būti išanalizuota, kurios KAS institucijos ir jų padaliniai neturėtų likti PO, ir analizės rezultatai turėjo būti pristatyti KAM vadovybei sprendimams priimti. Įgyvendinant priemonę, ministro 2017-05-31 įsakymu⁷³ nuo 2017-07-01 – 7-ioms PO, nuo 2018-01-01 – dar 3-ims PO panaikinta teisė savo vardu organizuoti pirkimus ir sudaryti sandorius, o 2017-07-28 įsakymu⁷⁴ – 7-ių PO įgaliojimai organizuoti pirkimus iki sutarties sudarymo buvo perduoti kitoms PO. Nuo 2019 m. decentralizuotos PO vykdydys mažos vertės pirkimus, o tai sudaro 5 proc. visų pirkimų (pagal vertę), tačiau sprendimai dėl šių pirkimų vykdydiančių specialistų, jų kompetencijos vertinimo ir kvalifikacijos užtikrinimo nėra priimti (detaliau žr. 1.3 poskyrį).
53. Siekiant užtikrinti naujosios KAS VŠP sistemos veiksmingumo ir efektyvumo vertinimus, kurie sudarytų sąlygas atlikti lyginamąsias analizes ir remti strateginę VŠP politiką, būtina peržiūrėti KAS VŠP tikslus, uždavinius ir veiklos efektyvumo rodiklius, nes nėra atnaujinti nuo 2012 m. (detaliau žr. 1.4. poskyrį).
54. Norint užtikrinti racionalų lėšų panaudojimą, būtina vertinti administracines sąnaudas, ypač, kai planuojama pertvarka, t. y., ar naujas modelis nereikalaus didesnių sąnaudų. Audito metu negalėjome įvertinti visų esamos KAS VŠP sistemos administravimo sąnaudų (žr. 1.2 poskyrį), nes KAM nerenka visų būtinų duomenų. Rinkti reikiamų duomenų nenumatyta ir naujoje sistemoje, todėl ir ateityje nebus galima objektyviai įvertinti sistemos efektyvumo.
55. Gerosios praktikos⁷⁵ analizės metu nustatyta, kad KAM nurodytus VŠP centralizavimo privalumus pabrėžia ir EBPO⁷⁶ bei SIGMA⁷⁷. Kad centralizuota pirkimų sistema veiktų sėkmingai, labai svarbu žinoti jos veikimo privalumus ir trūkumus. SIGMA nurodo⁷⁸, kad reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad dėl pirkimų sistemos centralizavimo didėja rinkos koncentracijos ir monopoliškumo rizika. Mažėja galimybės mažoms ir vidutinėms įmonėms dalyvauti dideliuose pirkimuose, todėl kaip nurodo SIGMA ir EK⁷⁹, tinkamo centralizuoto pirkimų modelio veikimo sąlyga yra būtinas smulkaus ir vidutinio verslo įtraukimas ir dalyvavimas. Be to, dėl didelės apimties ir ilgalaikių sutarčių gali būti nepakankamai greitai reaguojama į rinkos pokyčius, o per didelė pirkimų standartizacija ir vienerūšiškumas gali nepatenkinti specifinių PO poreikių. Siekiant kuo labiau padidinti centralizuotų VŠP naudą, svarbu sukurti nuoseklią

⁷⁰ EK 2016 m. ataskaita „Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds“, prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/2016-06-27-public-procurement-report-summary_en.pdf.

⁷¹ LR krašto apsaugoms ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolas Nr. 5KV-35.

⁷² LR krašto apsaugos ministro 2016-12-17 įsakymas Nr. V-1192 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. plano patvirtinimo“.

⁷³ LR krašto apsaugos ministro 2017-05-31 įsakymas Nr. V-490 „Dėl krašto apsaugos ministro 2016-12-27 įsakymo Nr. V-1192 „Dėl priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁷⁴ LR krašto apsaugos ministro 2017-07-28 įsakymas Nr. V-680 „Dėl krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymo Nr. V-768 <...> pakeitimo“.

⁷⁵ EBPO ir SIGMA rekomendacijos, gairės ir apžvalgos.

⁷⁶ OECD (2017), Government at a Glance 2017, OECD Publishing, Paris.

⁷⁷ Centralised Purchasing Systems in the European Union, Sigma Papers, 2011 No. 47, OECD Publishing; Central Purchasing bodies, 2016 Septemeber, SIGMA.

⁷⁸Ten pat.

⁷⁹ Europos Komisijos 2016 m. ataskaita (Final report) „Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds“, prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/2016-06-27-public-procurement-report-summary_en.pdf.

aplinką atitinkančią sistemą. SIGMA taip pat pažymi, kad centralizuota pirkimų sistema gali sukurti monopolinę padėtį konkrečiuose rinkos segmentuose, padidinti kartelių susidarymo riziką ir padidinti korupcijos pasireiškimą. Audito metu nustatėme, kad KAM, prieš priimdama sprendimą iš esmės pertvarkyti KAS VŠP sistemą, nebuvo atlikusi analizės ar studijos, kur būtų detalai įvertinusi naujojo pirkimų modelio galimą poveikį ir pokyčių įtaką sistemos VŠP aplinkai, numaćiusi galimas grėsmes, rizikos veiksnius ir priemones jiems valdyti. Remiantis EBPO, SIGMOS ir EK gerąja praktika, galima daryti išvadą, kad KAS centralizavimo procesas prisideda prie KAS VŠP sistemos tobulinimo, bet atliekant tolimesnę sistemos stebėseną tikslinga atlikti nuolatinę rizikos veiksnių analizę.

Priemonių įgyvendinimo būklė

56. Pažymėtina, kad iš esmės visos priemonių, skirtų pertvarkyti KAS įsigijimų sritį, steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą, plane numatytos priemonės yra įgyvendintos laiku, išskyrus vieną – „pateikti KAS vadovybei siūlymus (su alternatyvų analize) dėl Lietuvos kariuomenės struktūrinių ir organizacinių pokyčių, susijusių su agentūros steigimu“, kurią vėluojama įgyvendinti (žr. 6 priedas).
57. 2017-10-31 įgyvendinta 68 proc. KAS įsigijimų sričiai pertvarkyti personalo dalies plano priemonių (žr. 7 priedas), 4-ių (iš 16) įgyvendinimo terminas nebuvo suėjęs, todėl jos nevertintos. Pagal šias priemones turės būti atrinktas ir į pareigas paskirtas agentūros direktorius, parengti įsakymų projektai dėl darbuotojų perkėlimo/skyrimo į agentūroje įsteigtas pareigybes / pareigas nuo 2018-01-02; parengtas įsakymo projektas dėl didžiausio leistino KAS pareigybių, finansuojamų iš valstybės biudžeto asignavimų skaičiaus nustatymo, patvirtinti krašto apsaugos ministro tvarkos aprašai ir įsakymai, susiję su vidaus administravimo pakeitimais dėl agentūros įsteigimo ir jai priskirtų funkcijų.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
1.	Siekiant užtikrinti nuolatinį viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo procesą, būtina numatyti tinkamą sistemos efektyvumo stebėsenos mechanizmą, kuris apimtų: 1) nustatytų veiklos efektyvumo rodiklių nuolatinę analizę; 2) viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių specialistų kompetencijos įvertinimą; 3) su viešųjų pirkimų centralizavimo procesu susijusių rizikos veiksnių analizę.	KAM	Parengti KAS viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos metodiką, kuri apimtų: 1) nustatytų veiklos efektyvumo rodiklių nuolatinę analizę; 2) viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių specialistų kompetencijos įvertinimą; 3) su viešųjų pirkimų centralizavimo procesu susijusių rizikos veiksnių analizę.	2018-12-31
* – priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė Krašto apsaugos ministerija. Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Krašto apsaugos ministerijos Išigijimų departamento vyresn. patarėjas Darius Puidokas, tel. 2635900, el. paštas darius.puidokas@kam.lt				

Valdymo audito departamento direktorė,
organizuojanti Informacinių technologijų audito
departamento darbą

Živilė Simonaitytė

Valdymo audito departamento
direktoriaus pavaduotoja

Živilė Uždavinytė-Kerbelė

Auditą atliko:

Živilė Uždavinytė-Kerbelė (grupės vadovė) nuo 2017-06-30, Asta Riukienė (grupės vadovė iki 2017-06-29), Akvilė Dovydaitytė, Vyrmantas Jašmontas, Martynas Mažutis, Roma Niedvarienė, Paulius Bakaitis, Gabrielė Gruslienė, Algimantas Sorakas, Irena Bagdžiūnienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui, Lietuvos Respublikos Prezidentūrai.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
sistemoje organizavimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

AAI – aukščiausioji audito institucija

BVP – bendrasis vidaus produktas

CVPIS – centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

EK – Europos Komisija

ES – Europos Sąjunga

KAM – Krašto apsaugos ministerija

KAS – krašto apsaugos sistema

LK – Lietuvos kariuomenė

NATO – Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija (angl. NATO – *North Atlantic Treaty Organization*)

PO – perkančioji organizacija

SIGMA – bendra EBPO ir ES programa, finansuojama ES, skirta paremti šalis partneres modernizuoti viešojo valdymo sistemas (angl. SIGMA – *Support for Improvement in Governance and Management*)

VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba

VPI – LR viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2017-05-02 Nr. XIII-327 redakcija)

VŠP – viešasis pirkimas

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
sistemoje organizavimas“
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema veikia efektyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar viešieji pirkimai yra orientuoti į efektyvų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimą;
- ar sudaromos sąlygos perkančiosioms organizacijoms tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus;
- ar išnaudojama galimybė centralizuotai / konsoliduotai vykdyti viešuosius pirkimus.

Audituojamas subjektas – Krašto apsaugos ministerija, kuri atsakinga už viešųjų pirkimų krašto apsaugos sistemoje organizavimą ir vykdymą.

Audituojamas laikotarpis – 2016–2017 m. III ketv. Siekdami išsamaus vertinimo, tam tikrais atvejais analizuoti ir ankstesnių laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁸⁰ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁸¹.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. <i>Ne visi krašto apsaugos sistemos vykdyti viešieji pirkimai užtikrina racionalų lėšų panaudojimą</i>	<u>Dokumentų peržiūra</u> – nagrinėjome: ▪ viešųjų pirkimų sistemoje dalyvaujančių institucijų, PO veiklos planavimo ir atsiskaitymo už veiklos rezultatus dokumentus; ▪ vidaus dokumentus; ▪ kitus duomenis ir analitinę medžiagą; ▪ oficialius ir institucijų turimus statistinius duomenis <u>Duomenų analizė</u> – analizavome KAS PO pateiktą informaciją apie įvykdytus pirkimus ir atlikom šias procedūras: ▪ palyginome 46 pasirinktų 2016 m. įvykusių standartizuotų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų kainas su jų rinkos kainomis; ▪ rinkos kainų pagrindimui naudojome patikimus, viešai skelbiamus duomenis. <u>Pokalbiai su:</u> ▪ Įsigijimų departamentu; ▪ krašto apsaugos sistemos PO.	Įsitikinti, ar įsigytų prekių, paslaugų ar darbų kaina, taikant mažiausios kainos VŠP pasiūlymų vertinimo kriterijų, neviršija rinkos kainos.
2. <i>Nėra renkama informacija apie viešųjų pirkimų</i>	<u>Dokumentų peržiūra</u> – nagrinėjome: ▪ KAM 2016 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos;	Patikrinti, ar viešųjų pirkimų sistemos administravimui

⁸⁰ LR valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

⁸¹ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
<i>sistemos patiriamas administracinės sąnaudas</i>	■ KAM Personalo skyriaus ir Finansų skyriaus pateiktos suvestinės ataskaitos dėl personalo sudėties ir darbo užmokesčio sąnaudų. <u>Duomenų analizė</u> – analizavome KAS PO pateiktą informaciją, siekdami apskaičiuoti VŠP administravimo sąnaudas. I bendras sąnaudas yra įtraukiama darbuotojų, dirbančių su VŠP darbo užmokesčio ir soc. dr. sąnaudos bei administracinės sąnaudos, tenkančios šių asmenų darbo vietoms išlaikyti. <u>Pirmu etapu</u> Įvertinta, keliems asmenis VŠP pagrindinių procedūrų atlikimas yra pagrindinė funkcija, įvertintas jų darbo užmokestis ir soc. dr. sąnaudos. <u>Antru etapu</u> Pagal KAM pateiktą informaciją, siekiant apskaičiuoti asmenų, dirbančių dalį laiko su VŠP, darbo užmokesčio ir soc. dr. sąnaudas. Naudojant KAM surinktus duomenis iš visų sistemos PO dėl asmenų dirbančių dalį savo darbo laiko su VŠP, KAM apskaičiuotą VŠP specialistų poreikį visai KAS sistemai darėme prielaidą ir apskaičiavome šiems asmenims tenkančią darbo laiko dalį, skiriamą VŠP procedūroms atlikti. Skaičiavimas (apskaičiuoti darbuotojų darbo laiko dalį nuo viso darbo laiko fondo) (L1): $L1 = \frac{D4 - D2}{D1 - D2} * 100\%$ KAS darbuotojai vykdę VP procedūras (D1) – 386; Darbuotojai pagrinde atliekantys VP procedūrų vykdymą (D2) – 64; Darbuotojai, atliekantys VP procedūrų vykdymą (D3) – 322; Pirkimų specialistų pareigybių skaičius apskaičiuotas pagal ministro 2017-03-03 įsakymu Nr. V-179 patvirtintus normatyvus (D4) – 126. Pagal apskaičiuotą darbo laiko dalį bei apskaičiavus vidutinį KAS sistemos DU buvo apskaičiuotas šių asmenų DU ir soc. draudimo sąnaudos, pagal darbo laiko dalį priskirtos ir tenkančios administracinės sąnaudos. Vertinant bendrąsias administracines sąnaudas, apimančias komunalinių paslaugų ir ryšių, sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos, nuomos, nusidėvėjimo ir amortizacijos, komandiruočių, kvalifikacijos kėlimo, ekspertų ir konsultantų paslaugų sąnaudas, buvo remtasi KAM atstovų e. paštu pateiktais konsoliduotais 2016 m. KAS finansiniais duomenimis. Visos vertintos administracinės sąnaudos dalytos iš KAS sistemos personalo skaičiaus (neįtraukti parengtojo rezervo kariai, kuriems DU neskaičiuojamas). Gavus sąnaudų dydį, tenkantį vienam darbuotojui, apskaičiuotos sąnaudos su VŠP organizavimu susijusiems darbuotojams.	skiriamos lėšos neviršija sukuriamos pridėtinės vertės.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	Visos sąnaudos susumuotos apskaičiuojant bendras KAS VŠP sistemos administravimo sąnaudas. <u>Pokalbiai su:</u> ■ Įsigijimų departamentu; ■ krašto apsaugos sistemos PO.	
3. <i>Krašto apsaugos sistemoje sąlygos perkančiosioms organizacijoms tinkamai vykdyti viešuosius pirkimus nebuvo sudarytos</i>	<u>Dokumentų peržiūra</u> – nagrinėjome: ■ KAS personalo politikos koncepciją, Priemonių planą, skirtą KAS įsigijimų sričiai pertvarkyti (personalo dalį), ir kitus patvirtintus dokumentus, susijusius su specialistų rengimu, kompetencijos vertinimu, skatinimu ir karjeros galimybėmis. <u>Duomenų analizė</u> – analizavome KAS PO pateiktą informaciją apie specialistų rengimą, jų kompetencijos vertinimą, skatinimą ir karjeros galimybes, atlikome šias procedūras: ■ palyginome patvirtintas tvarkas ir faktiškai atliktus veiksmus; ■ vertinome atsakymus į anketos klausimus. <u>Pokalbiai su:</u> ■ Įsigijimų departamentu krašto apsaugos sistemos PO.	Įsitikinti, ar viešųjų pirkimų specialistų rengimo, kompetencijų kėlimo bei palaikymo sistema atitinka gerąją praktiką, kaip atliekamas viešųjų pirkimų specialistų kompetencijos ir mokymų poreikio vertinimas bei metodinės pagalbos teikimas, kaip viešųjų pirkimų specialistai ir jų kompetencija sudaro prielaidas tinkamai vykdyti pirkimus.
4. <i>Nuolatinė sistemos veikimo stebėseną egzistuoja, tačiau ji nėra suderinta su patvirtintais viešųjų pirkimų sistemos tikslais, uždaviniais, efektyvumo rodikliais</i>	<u>Dokumentų peržiūra</u> – nagrinėjome: ■ EBPO, SIGMA rekomendacijas; ■ KAS vidaus dokumentus; ■ KAS VŠP dalyvaujančių institucijų, PO veiklos planavimo ir atsiskaitymo už veiklos rezultatus dokumentus; ■ KAS VŠP informacijos rinkimo ir analizės dokumentus. <u>Duomenų analizė</u> – analizavome KAM Įsigijimų departamento pateiktą informaciją apie taikomą mechanizmą KAS VŠP sistemos efektyvumui įvertinti: ■ Palyginome EBPO rekomenduojamą ir KAS taikomą mechanizmą VŠP sistemos efektyvumui įvertinti. <u>Pokalbiai su:</u> ■ Įsigijimų departamentu krašto apsaugos sistemos PO.	Įvertinti, ar nustatyti viešųjų pirkimų sistemos tikslai, uždaviniai, rodikliai, skirti įvertinti viešųjų pirkimų sistemos veikimo efektyvumą. Nustatyti, ar egzistuoja viešųjų pirkimų sistemos veikimo efektyvumą matuojanti vertinimo metodika/gairės Patikrinti kaip įvertinamas viešųjų pirkimų sistemos veikimo efektyvumas.
5. <i>Priemonių planas, skirtas pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, neapėmė visų problemų viešųjų pirkimų srityje</i>	<u>Dokumentų peržiūra ir duomenų analizė:</u> Peržiūrėjome ir analizavome: ■ Nagrinėjome Krašto apsaugos viešųjų pirkimų sritį reglamentuojančius teisės aktus; ■ Visi 2016–2017 m. I pusmetį VPT atlikti patikrinimai bei įvertinti šios audito ataskaitos 1 dalyje pateikti audito rezultatai (VPT atlikti patikrinimai išryškino KAS atliekamų VŠP sisteminius trūkumus, kurie susiję su PD nustatomais reikalavimais, atitinkančiais 2 tiekėjo produkciją, brangesniais nei rinkos kaina įsigijimais, rinkos analizės neatlikimu, 1 tiekėjo dalyvavimu, netinkamu pirkimų būdų	Įsitikinti, ar Valstybės lygiu atlikta viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo poreikio ir galimybių analizė, sudaryti viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo planai ir parengtos įgyvendinimo priemonės ar vykdomos numatytos viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo įgyvendinimo priemonės.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	taikymu, didesne įsigijimų verte nei planuotos išlaidos); ▪ Priemonių planą, skirtą VŠP organizavimo, kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, priimtas priemonės ir jų įgyvendinimą; ▪ su VŠP tobulinimu susijusius teisės aktų projektus, priimtus teisės aktus; ▪ Kitus ministerijos pateiktus papildomus dokumentus (darbo grupių protokolai, įgyvendinimo ataskaitos, įvairi dokumentacija, įsakymai, tvarkų aprašai, raštai, pareigybių aprašymai). <u>Pokalbiai su:</u> ▪ Krašto apsaugos ministerijos įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupe; ▪ Krašto apsaugos ministerijos įsigijimų departamentu.	
6. <i>Rengiant priemonių planą, skirtą krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti, nebuvo įvertinti visi galimi rizikos veiksniai</i>	<u>Dokumentų peržiūra ir duomenų analizė:</u> Peržiūrėjome ir analizavome: ▪ su pirkimų pertvarka susijusius planus, priimtas priemonės ir jų įgyvendinimą; ▪ su VŠP, pertvarka susijusius teisės aktų projektus, priimtus teisės aktus; ▪ Kitus ministerijos pateiktus papildomus dokumentus (darbo grupių protokolai, įgyvendinimo ataskaitos, įvairi dokumentacija, įsakymai, tvarkų aprašai, raštai, pareigybių aprašymai). <u>Pokalbiai su:</u> ▪ Krašto apsaugos ministerijos įsigijimų proceso peržiūros ir pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tobulinimo darbo grupe; ▪ Krašto apsaugos ministerijos įsigijimų departamentu.	Patikrinti, ar Valstybės lygiu atlikta viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo poreikio ir galimybių analizė, yra sudaryti viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo planai ir parengtos įgyvendinimo priemonės ar vykdomos numatytos viešųjų pirkimų centralizavimo / konsolidavimo įgyvendinimo priemonės.

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
sistemoje organizavimas“
3 priedas

Audito metu vertintų pirkimų sąrašas

Pirkimo Nr.	Pirkimo objektas	Rūšis	Būdas	PO
181111	Viešbučio kambariai	Paslaugos	Supaprastintas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
161962	Korespondencijos siunta	Paslaugos	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba
171284	Produktai	Paslaugos	Supaprastintas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
171960	Viešbučio kambariai	Paslaugos	Supaprastintas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
176667	Viešbučio kambariai	Paslaugos	Supaprastintas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
173808	Viešbučio kambariai	Paslaugos	Supaprastintas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
161963	Vertimas	Paslaugos	Tarptautinis	Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos
168189	Katilinės ir šilumos rekonstravimo darbai AMPB Rukloje, Jonavos r.(Katilinės automatika, Katilinės elektra)	Statybos darbai	Supaprastintas	Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos
170647	LK KOP AB riedėjimo tako į angarą rekonstravimo darbų pirkimas (Šiauliuose) (Žiniaraštis „Orlaivių aikštelės rekonstravimas“)	Statybos darbai	Supaprastintas	Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos
170689	LK KOP AB riedėjimo tako į angarą rekonstravimo darbų pirkimas (Šiauliuose) (Žiniaraštis „Riedėjimo tako rekonstravimas“)	Statybos darbai	Supaprastintas	Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos
169152	Mineralinis vanduo, gaivieji gėrimai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
176997	Stetoskopai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba
168597	Kiaušiniai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
170579	Kariški žibintuvėliai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
168597	Paukštiena	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
174555	Pagalvės	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
176997	Pirmosios pagalbos rinkiniai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba

Pirkimo Nr.	Pirkimo objektas	Rūšis	Būdas	PO
168597	Šakniavaisinės daržovės	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
176997	Tvarsčiai nudegimams, hidrogeliniai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba
168597	Rauginti kopūstai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
169152	Cukrus ir aliejus	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
170579	Gertuvės	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
174555	Rankšluosčiai (kilpiniai, medvilniniai)	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
168597	Šviežios daržovės	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
168597	Švieži vaisiai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
173173	Geriamasis vanduo	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
174553	Pienas ir pieno gaminiai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenė
176997	Pleistras žaizdoms	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba
176997	Ramentai alkūniniai	Prekės	Tarptautinis	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba
170946	Dyzelinio kuro pirkimas laivams užsienio uostuose 2016 m.	Prekės	Tarptautinis	Karinės jūrų pajėgos
170946	Dyzelinio kuro pirkimas laivams užsienio uostuose 2016 m.	Prekės	Tarptautinis	Karinės jūrų pajėgos
-	GPS globalinės padėties nustatymo imtuvai	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras
-	Atlenkiamų durų metalinė spinta dokumentams	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras
-	Lauko lovos sulankstomos	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas
-	Laisvalaikio prekės	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas
-	Buitinė technika	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas
-	Kempinė indams plauti, rankšluostis popierinis, tualetinis popierius, šluostė grindims	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Karinės jūrų pajėgos
-	Kariška (sulankstoma žygio) lova	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų Aviacijos bazė
-	Lygintuvas	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas
-	Lyginimo lenta	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas
-	Drėgmės surinktuvas	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas

Pirkimo Nr.	Pirkimo objektas	Rūšis	Būdas	PO
-	Respiratoriai ir jų priedai	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Lietuvos kariuomenės Depų tarnyba
-	Prožektorius tvirtinamas ant šalmo	Prekės	CVP IS mažos vertės pirkimas	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos batalionas
-	Vadovo knyga	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis vilkas“
-	Stalo kalendorius	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis vilkas“
-	Parašiuotas	Prekės	MVP, apklausa žodžiu	Stasio Raštikio Lietuvos karo mokykla

Šaltinis – KAS PO pirkimų planai.

Klausimynas krašto apsaugos perkančiosioms organizacijoms apie viešųjų pirkimų specialistus

Nurodykite įstaigos pavadinimą: _____

Koks Jūsų įstaigoje iš viso darbuotojų skaičius buvo 2016-12-31? (įrašykite skaičių)

Koks darbuotojų, dirbančių su viešaisiais pirkimais, skaičius buvo 2016-12-31? (įrašykite skaičių)

Kiek vidutiniškai per metus vykdoma tarptautinių ir supaprastintų (be mažos vertės pirkimų) viešųjų pirkimų?

- Nuo 1 iki 20 viešųjų pirkimų;
- Nuo 21 iki 50 viešųjų pirkimų;
- Nuo 51 iki 100 viešųjų pirkimų;
- Daugiau kaip 100 viešųjų pirkimų;
- Kita (pagal Mokymų medžiagą priklauso įrašyti).

Kiek vidutiniškai per metus vykdoma mažos vertės viešųjų pirkimų?

- Nuo 1 iki 50 viešųjų pirkimų;
- Nuo 51 iki 500 viešųjų pirkimų;
- Nuo 501 iki 3 000 viešųjų pirkimų;
- Daugiau kaip 3 000;
- Kita.

Ar Jūsų įstaigoje pakanka viešųjų pirkimų specialistų?

- Taip;
- Ne;
- Neturiu nuomonės.

Ar įstaigos darbuotojai, dirbantys su viešaisiais pirkimais, vykdo tik su viešaisiais pirkimais susijusias funkcijas, ar jiems priskiriamos ir kitos darbo užduotys?

- Vykdo tik su viešaisiais pirkimais susijusias funkcijas;
- Viešųjų pirkimų vykdymas yra kaip pagrindinė funkcija, tačiau jiems priskirtos ir kitos darbo užduotys.
- Viešųjų pirkimų vykdymas nėra pagrindinė funkcija, tačiau jiems priskiriama ir viešųjų pirkimų funkcija.

Koks vidutinis Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistų darbo su viešaisiais pirkimais stažas?

- Iki 1 metų;
- Nuo 1 iki 3 metų;
- Nuo 3 iki 5 metų;
- Daugiau kaip 5 metai;
- Kita.

Ar Jūsų įstaigoje vertinama viešųjų pirkimų specialistų kompetencija?

- Taip;
- Ne.

Įstaigoje dirbančių viešųjų pirkimų specialistų kompetenciją viešųjų pirkimų srityje vertinate:

- Labai gerai;
- Gerai;
- Patenkinamai;
- Blogai;
- Labai blogai.

Ar susiduriate su sunkumais, sudarant viešųjų pirkimų komisiją (galima pasirinkti vieną ar daugiau variantų)?

- Sunkumai dėl įstaigos darbuotojų kompetencijos trūkumo;
- Sunkumai dėl viešųjų pirkimų specialistų trūkumo;
- Sunkumai dėl įstaigos darbuotojų nenoro dalyvauti viešųjų pirkimų komisijose dėl formuojamo neigiamo visuomenės požiūrio į viešuosius pirkimus;
- Nesusiduriama;
- Kita.

Kaip dažnai Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT) kvietė Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistus į VPT organizuojamus mokymus?

- Nė karto;
- Iki 3 kartų;
- Daugiau kaip 3 kartus;
- Kita.

Kiek vidutiniškai kartų vienas Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistas dalyvavo VPT organizuojuose viešųjų pirkimų mokymuose?

- Nė karto;
- Iki 3 kartų;
- Daugiau kaip 3 kartus;
- Kita.

Ar, Jūsų nuomone, VPT organizuoja pakankamai viešųjų pirkimų mokymų, skirtų perkančiosioms organizacijoms?

- Taip;
- Ne;
- Neturiu nuomonės.

Jei Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistai dalyvavo VPT organizuojuose mokymuose, kaip jie vertina mokymų kokybę?

- Labai gerai;
- Gerai;
- Blogai;
- Labai blogai.

Jei Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistai kreipėsi į VPT dėl su viešaisiais pirkimais susijusių konsultacijų, ar buvo gauta reikiama informacija?

- Visais atvejais buvo suteikta tinkama pagalba;
- Daugeliu atveju buvo suteikta tinkama pagalba;
- Tik nedaugeliu atvejų buvo suteikta tinkama pagalba;
- Tinkama pagalba nebuvo suteikta.

Kiek vidutiniškai kartų vienas Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistas dalyvavo privačių kompanijų organizuose viešųjų pirkimų mokymuose?

- Nė karto;
- Iki 3 kartų;
- Daugiau kaip 3 kartus;
- Kita.

Jeigu Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų specialistai dalyvavo privačių kompanijų organizuose viešųjų pirkimų mokymuose, ar jų mokymų kokybė atitiko lūkesčius?

- Taip, pilnai;
- Iš dalies;
- Ne.

Jei, Jūsų įstaigoje yra trūkumas viešųjų pirkimų specialistų ar jų kompetencijos, tai, Jūsų nuomone, ar sukurta bendra viešųjų pirkimų specialistų rengimo, kompetencijų kėlimo bei palaikymo sistema padėtų spręsti šią problemą?

- labai padėtų;
- padėtų;
- Neturiu nuomonės;
- Nepadėtų.

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
sistemoje organizavimas“
5 priedas

Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos pirkimų organizavimo,
kontrolės ir priežiūros sistemai tobulinti, 2017 m. planas

Eil. Nr.	Uždavinio ir priemonės pavadinimas	Numatytas įvykdymo terminas	Komentarai
1.	Uždavinys Sustiprinti centralizuotų krašto apsaugos sistemos pirkimų priežiūros ir kontrolės sistemą.		
1.1.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą, įtraukiant Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolu Nr. 5KV-35 patvirtintas kontrolės stiprinimo priemones.	2017-03-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
1.2.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Gynybos resursų grupės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2002-09-27 įsakymu Nr. V-1461 „Dėl Krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos darbo reglamento ir Gynybos resursų grupės darbo reglamento tvirtinimo“, pakeitimo projektą, įtraukiant Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolu Nr. 5KV-35 patvirtintas kontrolės stiprinimo priemones.	2017-01-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
2.	Uždavinys. Įsteigti pirkimų specialistų pareigybes krašto apsaugos sistemos institucijose ir jų padaliniuose	-	-
2.1.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti pirkimus atliekančių specialistų pareigybių skaičiaus nustatymo normatyvus	2017-03-20	Įvykdyta Laiku
2.2.	Priemonė. Pagal nustatytus normatyvus apskaičiuoti krašto apsaugos sistemos perkančiosiose organizacijose reikalingų pirkimų specialistų skaičių ir informuoti krašto apsaugos sistemos perkančiąsias organizacijas	2017-04-30	Įvykdyta Laiku
2.3.	Priemonė. Informuoti Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų departamentą apie paskirtus pirkimus atliekančius specialistus	2017-06-01	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
2.4.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti tipinį krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos pirkimų specialisto pareigybės aprašymą (tipinius pareiginius nuostatus)	2017-03-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
2.5.	Priemonė. Parengti ir pateikti Krašto apsaugos ministerijos Personalo departamentui parengtus pirkimų karininkų ir puskarininkų karinių specialybių aprašymus	2017-01-15	Įvykdyta Laiku
2.6.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti įsakymo dėl karinių specialybių kodų papildymo pirkimų karininkų ir puskarininkų kodais, kaip nurodyta Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokole Nr. 5KV-35, projektą.	2017-03-31	Įvykdyta Laiku
2.7.	Priemonė. Pertvarkyti krašto apsaugos sistemos institucijų ir jų padalinių etatų sąrašus ir pareigybes	2017-06-01	Priemonė vykdoma

Eil. Nr.	Uždavinio ir priemonės pavadinimas	Numatytas įvykdymo terminas	Komentarai
			Vėluojama įgyvendinti
2.8.	Priemonė. Pateikti Krašto apsaugos ministerijos kancleriui siūlymus, kokiomis priemonėmis sumažinti pirkimus atliekančių specialistų kaitą ir užtikrinti kvalifikuotų asmenų skyrimą į pareigas	2017-04-01	Įvykdyta Laiku
2.9.	Priemonė. Parengti ir pateikti Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdybai pirkimus atliekančių specialistų bazinio mokymo temų sąrašą	2017-03-01	Įvykdyta Laiku
2.10.	Priemonė. Organizuoti pirkimus atliekančių specialistų bazinius mokymus pagal Krašto apsaugos ministerijos Įsigijimų departamento parengtą temų sąrašą	Nuo 2017 m. III ketv. (ne rečiau kaip 2 kartus per metus)	Nesuėjęs įvykdymo terminas
2.11.	Priemonė. Siųsti pirkimus atliekančius specialistus į Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdybos organizuojamus bazinius mokymus	Nuo 2017 m. III ketv.	Nesuėjęs įvykdymo terminas
2.12.	Priemonė. Pavesti atlikti pirkimo organizatoriaus arba viešojo pirkimo komisijos pirmininko funkcijas asmenims, kurie yra baigę pirkimus atliekančių specialistų bazinius mokymus ir turi tai patvirtinantį pažymėjimą	Nuo 2017-12-31	Nesuėjęs įvykdymo terminas
3.	Uždavinys. Optimizuoti KAS perkančiųjų organizacijų sąrašą ir KAS centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašą.	-	-
3.1.	Priemonė. Išanalizuoti, kurios KAS institucijos ir jų padaliniai neturėtų likti perkančiosiomis organizacijomis, ir analizės rezultatus pristatyti Krašto apsaugos ministerijos vadovybei sprendimams priimti.	2017-01-31	Priemonė įvykdyta Laiku
3.2.	Priemonė. Atsižvelgus į Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolą Nr. 5KV-35, optimizuoti KAS perkančiųjų organizacijų skaičių, pakeisti KJP struktūrinių vienetų nuostatus (jei reikia – ir pareiginius nuostatus, aprašymus), panaikinant teisę KJP, KJP JPST, KJP PVK, KJP MC, KJP JGKC savo vardu organizuoti pirkimus ir sudaryti sandorius, o KJP LT nuostatuose numatyti funkcijas aprūpinti KJP, KJP JPST, KJP PVK, KJP MC, KJP JGKC, KJP KLF (išskyrus laivus, esančius užsienio jūrų uostuose).	2017-07-01	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
3.3.	Priemonė. Atsižvelgus į Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolą Nr. 5KV-35, optimizuoti KAS perkančiųjų organizacijų skaičių, pakeisti Logistikos valdybos, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos karininkų ramovių nuostatus (jei reikia – ir pareiginius nuostatus, aprašymus), panaikinant teisę Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos karininkų ramovėms savo vardu organizuoti pirkimus ir sudaryti sandorius, o Logistikos valdybos nuostatuose numatyti funkcijas aprūpinti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos karininkų ramoves.	2018-01-01	Vykdoma Nesuėjęs įgyvendinimo terminas
3.4.	Priemonė. Atsižvelgus į Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolą Nr. 5KV-35, optimizuoti KAS perkančiųjų organizacijų skaičių, pakeisti Sporto klubo nuostatus (jei reikia – ir pareiginius nuostatus, aprašymus), panaikinant teisę Sporto klubui savo vardu organizuoti pirkimus ir sudaryti sandorius, o Mokymo ir doktrinų valdybos nuostatuose numatyti funkcijas aprūpinti Sporto klubą.	2017-07-01	Vykdoma Vėluojama įgyvendinti
3.5.	Priemonė. Atsižvelgus į Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolą Nr. 5KV-35, optimizuoti KAS perkančiųjų organizacijų skaičių, pakeisti Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centro nuostatus (jei reikia – ir pareiginius nuostatus, aprašymus), panaikinant teisę Juozo Lukšos mokymo	2017-07-01	Vykdoma Vėluojama įgyvendinti

Eil. Nr.	Uždavinio ir priemonės pavadinimas	Numatytas įvykdymo terminas	Komentarai
	centrui savo vardu organizuoti pirkimus ir sudaryti sandorius, o Sausumos pajėgų nuostatuose numatyti funkcijas aprūpinti Juozo Lukšos mokymo centrą.		
3.6	Priemonė. Užtikrinti, kad KJP, SP, LV, KAS personalo rengimo programose dalyvaujančių padalinių rengiamos sąmatos atitiktų jų nuostatuose numatytus uždavinius.	2017-07-01	Įvykdyta Laiku
3.7	Priemonė. Pagal kompetenciją išanalizuoti, kurie decentralizuoti pirkimai 2016 m. buvo vykdomi kelių ar visų KAS institucijų ir jų padalinių poreikiams tenkinti, ir pateikti KAM JD siūlymus dėl KAS centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo papildymo.	2017-02-15	Įvykdyta Laiku
3.8	Priemonė. Atsižvelgus į Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos pateiktus siūlymus, parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui pasirašyti Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą.	2017-03-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
4.	Uždavinys. Užtikrinti krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų planų rengimo kontrolę.	-	-
4.1.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą, įtraukiant Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolu Nr. 5KV-35 patvirtintas viešųjų pirkimų planų kontrolės stiprinimo priemones.	2017-03-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
5.	Uždavinys. Užtikrinti, kad pirkimai būtų planuojami atlikus pirminę rinkos analizę.	-	-
5.1.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. V-768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą, įtraukiant Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolu Nr. 5KV-35 patvirtintas priemones dėl rinkos analizės etapo ir techninių specifikacijų tvirtinimo.	2017-03-31	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo
6.	Uždavinys. Užtikrinti, kad techninių specifikacijų katalogas būtų tinkamai administruojamas ir apimtų visas prekių ir paslaugų grupes, o galiojančios techninės specifikacijos būtų keičiamos tik pagrįstais atvejais.	-	-
6.1.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2012-09-12 įsakymo Nr. V-1001 „Dėl Krašto apsaugos sistemos perkamų prekių, paslaugų ir darbų techninių specifikacijų elektroninio katalogo	2017-03-31	Nebus vykdoma

Eil. Nr.	Uždavinio ir priemonės pavadinimas	Numatytas įvykdymo terminas	Komentarai
	administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą, įtraukiant Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 protokolu Nr. 5KV-35 patvirtintas priemones.		
6.2.	Priemonė. Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti techninių specifikacijų rengimo tvarkos aprašo projektą.	2017-12-29	Terminas nesuėjęs
7.	Uždavinys. Užtikrinti, kad informacijos apie pirkimų ir sutarčių vykdymą valdymo sistema apimtų informaciją apie sutartyse numatytus įkainius ir tiekėjus, nevykdančius sutartinių įsipareigojimų.	-	-
7.1.	Priemonė. Numatyti galimybes informacijos apie pirkimų ir sutarčių vykdymą valdymo sistemoje įrašyti duomenis apie sutartyse numatytus įkainius ir tiekėjus, nevykdančius sutartinių įsipareigojimų.	2017-01-01	Įvykdyta Įvykdymas vėlavo

Šaltinis – Krašto apsaugos ministro 2016-12-17 įsakymas Nr. V-1192; AAI pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktus duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
sistemoje organizavimas“
6 priedas

Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti,
steigiant už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą atsakingą agentūrą,
planas

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Ivykdymo terminas	Auditoriaus komentaras
1.	Uždavinys. Sukurti KAS centralizuoto aprūpinimo ir finansavimo modelį, kuris būtų taikomas įsteigus naują juridinį asmenį		
1.1.	Priemonė. Atlikti analizę ir pateikti KAS vadovybei siūlymus dėl valstybės biudžeto asignavimų priskyrimo KAS biudžetinėms įstaigoms ir centralizuoto aprūpinimo vykdymo, įsteigus už gynybos aprūpinimą ir sistemų vykdymą atsakingą agentūrą, įvertinant buhalterinę apskaitą ir turto disponavimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas ir jų keitimo poreikį.	2017-03-27	Priemonė įgyvendinta
2.	Uždavinys. Sukurti teisės aktų bazę, leisančią Agentūrai dalyvauti formuojant ginkluotės ir karinės įrangos vystymo ir įgyvendinimo politiką, vykdyti gynybos aprūpinimą.		
2.1.	Priemonė Parengti Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pakeitimo projektą, numatant atitinkamus uždavinius Agentūrai, taip pat galimybę jai įsigyti ir įvežti per valstybės sieną KAS reikalingus ginklus, šaudmenis, sprogmenis, specialiąsias priemones, karinę techniką ir kitas sus ginkluote susijusias prekes, ir pateikti jį KAS vadovybei.	2017-04-18	Priemonė įgyvendinta
2.2.	Priemonė Atsižvelgiant į 2.1 priemonę, įvertinti Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo keitimo būtinybę, prireikus parengti įstatymo pakeitimo projektą ir pateikti jį KAS vadovybei.	2017-04-18	Priemonė įgyvendinta
2.3.	Priemonė Parengti kitų reikalingų keisti (arba naujų) teisės aktų, susijusių su Agentūros steigimu, sąrašą ir pateikti jį KAS vadovybei.	2017-05-15	Priemonė įgyvendinta
3.	Uždavinys Užtikrinti, kad naujai įsteigtas juridinis asmuo galėtų pradėti vykdyti didžiąją dalį jam numatytų uždavinių 2018-01-01 ir atitinkamai būtų pritaikytos dabartinės Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos kariuomenės struktūros.		
3.1.	Priemonė Pateikti KAS vadovybei siūlymus dėl Krašto apsaugos ministerijos struktūrinių ir organizacinių pokyčių, susijusių su Agentūros steigimu, priskiriant į Agentūrą neperkeliamas dabartinio Įsigijimų departamento funkcijas ir kt.	2017-07-01	Priemonė įgyvendinta
3.2.	Priemonė Pateikti KAS vadovybei siūlymus (su alternatyvų analize) dėl Lietuvos kariuomenės struktūrinių ir organizacinių pokyčių, susijusių su Agentūros steigimu.	2017-07-01	Vėluojama įgyvendinti
3.3.	Priemonė Pateikti KAS vadovybei personalo perkėlimo planą (planas turėtų apimti priemones ir atsakingų už jas KAS institucijų ir jų padalinių	2017-05-01	Priemonė įgyvendinta

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas	Auditoriaus komentaras
	nustatymą: dėl pertvarkos būdo, struktūros, etatų, sąrašų, padalinių nuostatų, pareigybių aprašymų ir kt.)		
3.4	Priemonė Pateikti KAS vadovybei siūlymus (su alternatyvų analize) dėl infrastruktūros, kur įsikurs Agentūra	2017-04-18	Priemonė įgyvendinta
4	Uždavinys Būsimi įsigijimų procesai turi aiškiai apibrėžti funkcijų ir atsakomybės pasidalijimą tarp KAS institucijų ir jų padalinių		
4.1	Priemonė Pateikti KAS vadovybei detalią informaciją apie būsimus procesus ir Agentūros funkcijas	2017-06-01	Priemonė įgyvendinta

Šaltinis – Krašto apsaugos ministro 2017-03-24 įsakymu Nr. V-279; AAI pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktus duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešųjų pirkimų krašto apsaugos
 sistemoje organizavimas“
 7 priedas

Priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti personalo dalies planas

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas	Auditoriaus komentaras
Tikslas: Įsteigti naują juridinį asmenį Agentūrą (įstaigą prie KAM), atsakingą už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą, kurios veiklos pradžia būtų nuo 2018-01-02 ir tuo pagrindu pakeisti darbo organizavimą Krašto apsaugos ministerijoje ir Lietuvos kariuomenėje:			
1.	Parengti ir pateikti LR Seimui KAS organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pakeitimo projektą, kuriame numatyti atitinkami uždaviniai Agentūrai, taip pat galimybė jai įsigyti ir įvežti per valstybės sieną KAS reikalingus ginklus, šaudmenis, sprogmenis, spec. priemones, karinę techniką ir kitas su ginkluote susijusias prekes.	Iki 2017-06-01	Įgyvendinta
2.	Parengti LR Vyriausybės nutarimo projektą dėl Agentūros įsteigimo	Iki 2017-08-01	Įgyvendinta
3.	Parengti LR Vyriausybės 2010-10-20 nutarimo Nr. 1517 „Dėl įstaigų prie ministerijų“ pakeitimo projektą.	Iki 2017-08-01	Įgyvendinta
4.	Parengti LR Vyriausybės nutarimo „Dėl LR Vyriausybės 2008-04-24 nutarimo Nr. 358 „Dėl ministerijų, Vyriausybės institucijų ir įstaigų prie ministerijų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pakeitimo projektą ir pateikti jį LR Vyriausybei.	Iki 2017-08-01	Įgyvendinta
5.	Parengti LR Vyriausybės nutarimo „Dėl LR Vyriausybės 2015-12-21 nutarimo Nr. 1329 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondo, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą ir pateikti jį LR vidaus reikalų ministerijai.	Iki 2017-08-01	Įgyvendinta
Tikslas: Įgyvendinti priemones, susijusias su darbo organizavimo pakeitimu ir užtikrinančias Agentūros komplektavimą parengtu ir kvalifikuotu personalu:			
6.	Parengti ir nustatyta tvarka suderinus pateikti tvirtinti Agentūros nuostatus ir struktūrą.	Iki 2017-08-15	Įgyvendinta
7.	Parengti ir nustatyta tvarka suderinus pateikti tvirtinti Agentūros struktūrinių padalinių nuostatų, pareiginių nuostatų ir pareigybių aprašymų įsigaliosiančių nuo 2018-01-02 projektus.	Iki 2017-08-15	Įgyvendinta
8.	Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti Agentūros pareigybių sąrašo, įsigaliosiančio nuo 2018-01-02, projektą.	Iki 2017-08-15	Įgyvendinta
9.	Atrinkti ir nuo 2018-01-02 paskirti į pareigas Agentūros direktorių.	Iki 2017-11-01	Terminas nesuėjęs
10.	Parengti ir pateikti krašto apsaugos ministrui tvirtinti KAM nuostatų, struktūros, pareigybių sąrašo, struktūrinių padalinių nuostatų, pareiginių nuostatų ir pareigybių aprašymų, įsigaliosiančių nuo 2018-01-02 pakeitimų projektus.	Iki 2017-09-01	Įgyvendinta
11.	Parengti ir pateikti tvirtinti Lietuvos kariuomenės nuostatų, struktūros, atsižvelgiant į LK LV MRD funkcijų persikirstymą, struktūrinių padalinių nuostatų, pareiginių	Iki 2017-08-15	Vykdoma Vėluojama

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas	Auditoriaus komentaras
	nuostatų ir pareigybių aprašymų, įsigaliosiančių nuo 2018-01-02 pakeitimų projektus.		
12.	Įspėti LK LV MRD; KAM GVSD; KAM JD valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį, kurie turi būti įspėti prieš 4 mėnesius apie darbo organizavimo pakeitimą ir galimą atleidimą iš einamų pareigų.	Ne vėliau kaip iki 2017-08-31	Įgyvendinta
13.	Įspėti LK LV MRD; KAM GVSD; KAM JD valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį, kurie turi būti įspėti prieš 2 mėnesius apie darbo organizavimo pakeitimą ir galimą atleidimą iš einamų pareigų.	Ne vėliau kaip iki 2017-10-31	Įgyvendinta
14.	Parengti įsakymų projektus dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ir PKT karių (KAM ir LK) perkėlimo/skyrimo į Agentūroje įsteigtas pareigybes/pareigas nuo 2018-01-02.	2017-11-15	Terminas nesuėjęs
15.	Parengti krašto apsaugos ministro įsakymo „Dėl didžiausio leistino krašto apsaugos sistemos karinio personalo ir civilinių pareigybių, finansuojamų ir krašto apsaugai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų skaičiaus 2018-12-31 nustatymo“ projektą ir suderintą pateikti pasirašyti.	2017-12-01	Terminas nesuėjęs
16.	Parengti Krašto apsaugos ministro patvirtintų tvarkos aprašų ir įsakymų, susijusių su vidaus administravimo pakeitimais ryšium su planuojamu Agentūros įsteigimu ir jai priskirtų funkcijų, pakeitimo projektus ir pateikti ministrui pasirašyti.	2017-12-01	Terminas nesuėjęs

Šaltinis – Krašto apsaugos ministro 2017-05-08 įsakymas Nr. V-397; AAI pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktus duomenis

Darbo grupės priemonių, skirtų krašto apsaugos sistemos įsigijimų sričiai pertvarkyti personalo dalies planas

Darbo grupė 2016-11-18 Krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybai⁸² pateikė⁸³ problemas, susijusias su KAS pirkimų organizavimu ir priežiūra:

- nepakankama pažeidimų prevencija;
- konkursų pasibaigimas su tiekėjų pasiūlytomis didesnėmis, nei planuotomis kainomis;
- KAS padaliniuose decentralizuotus pirkimus vykdo skirtingi, o dažnai ir atsitiktiniai specialistai;
- didelis ir ne visada pagrįstas KAS perkančiųjų organizacijų sąrašas;
- reikalavimo atlikti rinkos analizę nebuvimas;
- nekokybiškas informacijos surinkimas, rengiant viešųjų pirkimų planus;
- kai kuriais atvejais decentralizuotas pirkimas organizuojamas visų KAS padalinių poreikiams tenkinti;
- komplikotas KAS pirkimų techninių specifikacijų katalogo administravimas ir naudojimas;
- informacinės sistemos, kuri susistemintų duomenis apie visus KAS pirkimus, nebuvimas.

Gynybos resursų taryba 2016-11-18 pritarė KAS įsigijimų srities reformai – ilgalaikėje perspektyvoje sisteminei KAS viešųjų pirkimų problemoms spręsti įsteigti KAS įsigijimų ir aprūpinimo agentūrą.

Naujojo pirkimų modelio lūkesčiai⁸⁴:

- užsienio partnerių patirtis;
- paprastesnis procesas=lengvesnė kontrolė;
- viena atsakinga institucija;
- veikla orientuota į rezultatą;
- informacijos sklaida=proceso skaidrumas;
- gyvavimo ciklo vertinimas;
- aiškiai apibrėžta atsakomybė;
- kompetencijos ir žinių apjungimas;
- užtikrinta korupcijos prevencija.

KAS įsigijimų ir aprūpinimo Agentūros privalumai ir trūkumai⁸⁵:

Privalumai:

- centralizuota struktūra užtikrina didesnę bendrų įsigijimų masto ekonomiją;
- užtikrinama didesnė sinergija visu įrangos gyvavimo ciklo laikotarpiu, kas mažina kaštus, padaro gyvavimo ciklo valdymą mažiau komplikuoju, padeda išvengti nesuderinamumo;
- sukuriama kompetencijos centras: apjungiami riboti ir brangi ekspertizė finansiniais, teisiniais, projektų vadybos, technologijų klausimais bei efektyviau ir efektingiau naudojami žmogiškieji resursai, išvengiama nereikalingo dubliavimo;

⁸² LR krašto apsaugos ministro 2002-09-27 įsakymas Nr. V-1461 „Dėl Krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos darbo reglamento ir Gynybos resursų grupės darbo reglamento tvirtinimo“.

⁸³ LR krašto apsaugos ministerijos Gynybos resursų tarybos 2016-11-18 posėdžio protokolai Nr. 5KV-35.

⁸⁴ Ten pat.

⁸⁵ Ten pat.

- KAS sumažėja aptarnaujančių struktūrų: pasikeičia santykis tarp aptarnaujančių ir operacinių padalinių;
- sukurama aiškesnė struktūra efektyvesniam bendradarbiavimui su nacionaline priemone, mokslo institucijomis bei tarptautiniais partneriais.

Trūkumai (iššūkiai):

- užima nemažai laiko, kol įsteigta agentūrai nustatoma visapusiška strategija, apibrėžiamas aiškus veiklos modelis bei optimali struktūra;
- įsteigus agentūrą, kritiškai svarbu tinkamai sureguliuoti tiek formalius, tiek darbinius santykius su galutiniais vartotojais;
- atsiranda „kultūrinis“ ir kokybinis pokytis karinėje dimensijoje, kai kompetentingi gynybos įsigijimų ekspertai sugeba argumentuotai įrodyti, kad jų ambicijas galima patenkinti su daiktais „nuo lentynos“ ir už mažesnę kainą.